

Velja po pošti: ==

za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-50

SLOVENE

Inserati: ==

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev

Izhaja: ==

vsak dan, izven tistih nedelj in
praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravištvo telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Povzdiga kranjskega zadrugišva.

Kranjski deželni zbor, odkar vlada v njem večina S. L. S., na vse strani blagonsko deluje v prid vsemu prebivalstvu in njegovo marljivo delovanje je našlo pravkar pohvalo od cesarja samega, ki je 23. t. m. v Budimpešti nasproti načelniku naše stranke dr. Šusteršiču opomnil, da je ravno zadnje kratko zasedanje kranjskega deželnega zbora 18. t. m. bilo jako dobro. Ta pohvala iz cesarjevih ust mora navdati s ponosom ne samo naše deželne poslance, ampak vse naše ljudstvo, ki jim je poverilo svoje zaupanje. Posebno pa so cesarjeve besede pomembne zato, ker se je v minulem zasedanju, ki ga je cesar tako izvanredno pohvalil, sklenil zakon, kako povzdigniti naše zadrugišvo.

O tozadevnih sklepih naše deželno-zborske večine smo sicer že poročali, toda spričo dalekosežne važnosti, ki jo imajo od deželnega zbora glede na zadrugišvo sklenjeni predlogi, objavljamo danes po stenografičnem zapisniku poročilo, ki ga je podal v popoldanski seji 18. t. m. v tej zadevi deželni zbor poročevalec odseka za povzdigo zadrugišva, poslanec J. a. r. c. Poročilo se glasi:

Visoka zbornica! Odsek, danes izvoljen v dopoldanski seji, se je posvetoval o najnem predlogu gospoda poslanca dr. Šusteršiča in tovarišev glede pospeševanja zadrugišva na Kranjskem in je prišel do sledečih zaključkov:

Moč »Zadrugišve«.

Ni najmanjšega dvoma, da se gre pri tem vprašanju za eno najvažnejših gospodarskih organizacij v naši deželi. Ogledmo si obseg zadrugišva pri nas! Število zadrug, organiziranih v naši največji centrali, v »Zadrugišvi«, je znašalo na Kranjskem leta 1908. 231 in se je pomnožilo do leta 1910. na 300 članic. Koncem leta 1910. je bilo od teh 300 članic 162 kreditnih zadrug in gospodarskih zadrug je bilo 92. Med temi je bilo 29 kmetijskih, gospodarskih in konsumnih društev, 29 je bilo živinorejskih zadrug, 8 kmetijskih in strojnih in 5 strojnih zadrug, 3 vinarke, 3 stavbne in 3 razne zadruge, 2 osrednji zadrugi in 1 obrtna zadruga. Koncem leta 1908. — za to leto imamo

šele podrobne podatke — so šteje vse te zadruge blizu 57.000 članov in imele prometa blizu 150.000.000 K; deleži so znašali — navajam samo okrogle številke — 2.200.000 K, rezerva 1.700.000 K in čisti dobiček 400.000 K.

Ze iz tega ogromnega prometa, iz velikega števila članov, — vsaj znaša to število 10% vsega prebivalstva kranjske dežele — razvidi vsakdo, da se gre tukaj za največjo našo gospodarsko organizacijo, za organizacijo, ki je zlasti v dobi izboljšanja zemljišč in drugih melioracij za bodočnost našega ljudstva največjega pomena. In vendar je zavzemala naša dežela v preteklosti napram temu tako važnemu vprašanju popolnoma pasivno stališče! Zadrugišva organizacija ni dobivala do zadnjega leta od naše deželne uprave vključno velikanskemu svojemu pomenu niti moralne niti gnotne podpore in je tudi sicer stala sama zase.

Kako druge dežele podpirajo zadrugišvo.

Gospoda, kako drugače je v tem oziru v drugih deželah! Na Štajerskem je sklenil deželni zbor dne 5. maja leta 1900., da se Zvezi kmetijskih zadrug v Gradcu posodi znesek 400.000 kron, obrestljiv po 3%. V Dalmaciji je deželni odbor, dokler ni bilo domačih zvez, sistemiziral mesto potujočega učitelja-revizorja. Vsaka zadruga je dobila od deželnega odbora vse knjige in železno blagajno zastoj. Razun tega je Raiffeiznovkam deželni odbor dajal brezobrestne vloge v višini od 600 K naprej. Ko se je ustanovil dalmatinski »Zadrugišva«, je deželni odbor istemu dal na razpolago kredit 200.000 K, pridelil mu potujočega učitelja-revizorja in v naprej dajal novim zadrugam brezplačno knjige in blagajno, Savezu pa letno podporo 10.000 kron. Ta Savez je v prvem letu dobil od države podpor v skupnem znesku 35.000 K in drugo leto od države in dežele skoraj enako visoko podporo, namreč 34.513 K. Prvo leto je štela ta zveza 116, drugo leto 151 zadrug. Na Salzburškem obavlja revizijo deželni odbor. Vsaka Raiffeiznovka dobi podpore po 250 K, »Zentralkasse« pa deželno podporo 2000 K in državno podporo 3000 K. Na Gor. Avstrijskem in na Dunaju opravlja revizijo kakor v Salzburgu deželni odbor sam in plača iz svojih sredstev tudi vse uradništvo. Osrednja blagajna dobiva deželno podporo in deželni hipotekni zavodi oskrbujejo poslovanje centralnih kas. Državna podpora znaša 5000 K. V Gali-

ciji obstoji posebni deželni revizijski biro, ki vsako leto izvršuje revizije, izdaja zadrugišni list in statistiko ter prireja zadrugišne tečaje. Leta 1909. je ustanovil deželni odbor centralno blagajno in jo dotiral s kapitalom dveh milijonov kron, poleg tega pa se prevzel zanj garancijo do 5.000.000 kron za eventualna izposojila. V Gorici ima slovenska »Zveza goriških gospodarskih zadrug« državne podpore 6000 K, deželne podpore 5000 K in članic šteje okoli 40. Na Moravskem je »Ustredny jednota českých hospod. společností« dobila l. 1909. državno podporo 12.000 kron in deželne podpore tudi 12.000 K. Na Češkem je dobila češka zveza za rešitjo skupaj od države in dežele 51.000 kron, nemška zveza pa 34.000 K. Celjska zveza dobiva državne subvencije 15.000 K na leto. Gospodarska zveza v Pulju dobiva od države 15.000 K, od dežele 10.000 K in razun tega še posebne subvencije za organizacijo, za poučne tečaje in za podpore posameznim zadrugam.

Kaj naj stori naša dežela za zadrugišvo?

Zaradi tega se je prepričal odsek, da je zadnji čas, da tudi dežela Kranjska stori, kar je sploh v njeni moči, za razvoj zadrugišva, v katerem vidi predpogoj našega bodočega gospodarskega napredka.

Zaradi tega stavlja odsek kot prvi predlog to-le (bere):

I.

»Deželni zbor vidi v zadrugištvu najvažnejši faktor narodnega gospodarstva v deželi in spoznava kot nujno dolžnost dežele, zastaviti vse moči za prosopeh zadrugišve organizacije na Kranjskem.«

Zadrugišni urad.

Pač smo imeli na Kranjskem enega uradnika, deželnega zadrugišnega komisarja, ki se je pa žal razun z zadrugištvom največ moral pečati s še drugimi stvarmi. To je skromen začetek, ali ako hoče dežela smotreno izvršiti podporo našemu zadrugištvu, je treba, da po zgledu drugih dežel organizira poseben deželni zadrugišni urad. Zato predlaga odsek kot drugi predlog to-le (bere):

II.

»Ustanovi se deželni zadrugišni urad, ki ima poslovanje v vseh zadrugišnih zadevah kot strokovni organ deželnega odbora. V ta namen se dovoli za leto 1911. poseben kredit v znesku 10.000 kron.«

Centrala vsega zadrugišva je »Zadrugišva«.

Kdor količaj nepristransko motri položaj našega zadrugišva na Kranjskem, mora priznati, da je največja ovira dobremu njegovemu razvoju razcepljenost v različne centralne zadrugišne organizacije. Mi na Kranjskem imamo, kakor znano, dve zadrugišni zvezi v Ljubljani in poleg tega imamo še kranjske zadruge, ki so včlanjene v celjski zvezi. Pokazalo se je povsod, da je razvoj zadrug mogoč le v strogi centralizaciji. Tudi materijalno je za posamezne zadruge slaba razcepljenost, kajti ni dvoma, da uprava, če imamo tri zveze, veliko več stane, kakor če bi bile vse zadruge včlanjene v eni centrali. Kot tako bodočo centralo smatra odsek »Zadrugišva« v Ljubljani, največjo centralo na Kranjskem, vendar pa to ne brezpogojno. »Zadrugišva« je doslej uživala popolno avtonomijo. Deželni zbor pa naj po predlogu odsekov prizna »Zadrugišvo« kot deželno centralo le pod pogojem, ako se ukloni vsak čas redni reviziji deželnega zadrugišnega urada, in deželni odboru naj se naroči, da naj deluje na to, da se v to centralo strnejo polagoma vse zadruge v celi deželi. Tretji predlog se torej glasi (bere):

III.

»Kot od deželne uprave odobrena zadrugišna organizacija v deželi Kranjski ima veljati »Zadrugišva« v Ljubljani pod pogojem, da se podvrže redni reviziji deželnega zadrugišnega urada.

Deželni odboru se naroča, delovati odločno na to, da se po možnosti združijo vse v deželi Kranjski poslujoče pridobitne in gospodarske zadruge v »Zadrugišvi« v Ljubljani kot od deželne uprave odobreni zadrugišni centrali.«

Letna podpora in posojilo »Zadrugišvi« ter nadzorstvo od strani dežele.

Glavna naloga take centrale je poleg izravnavne denarnega prometa točno in natančna revizija, zato pa rabi taka zveza velik aparat izvežbanih revizorjev, in če naj se izvrši združenje vseh kranjskih zadrug, razcepljenih sedaj v tri zveze, v tej kranjski centrali, ni dvoma, da bo v namen dosege tega združenja tej ali oni zadrugi treba priskočiti na pomoč in odpreti jej kredit, ki ga drugod izgubi. Zato predlaga odsek, naj se določi redna podpora »Zadrugišvi« z 12.000 K na leto. Da pa izpelje »Zadrugišva«

LISTEK.

Referenčno poročilo.

Spisal Juliani.

I.

Advokat dr. Rak je imel v svojih mladih letih vedno važnih opravkov. Če ni čital v kavarni humorističnih časopisov, je sedel v gostilni »pri vijo-ličnem nosu«. Ako ga pa ni bilo tam, je spal v svoji pisarni na elegantni otomani in smrčal v različnih akordih.

Kar se tiče njegovega ostalega življenja, omenim, da ni rad zagovarjal — vsled neznanih vzrokov — ljudi pred sodnikom, temveč je vedno pošiljal tja koncipijenta.

In končno se ni udeleževal — čujte! — političnih shodov — on, advokat, tečna in močna zaslomba javnega življenja, sploh države, naroda.

Vprašal se bo kdo, kaj je povzročilo, da se je ogibal Rak shodov, kakor pogan cerkve?

Pred nekaj leti je kandidiral za državnozbornskega poslanca kristalno čisti značaj s skrbno napisanim programom — gospod Plevnik. Ta mož je bil zelo priljubljen pri svojih agitatorjih. Obljubljal je namreč, da jim bo iz-

posloval pri ministrstvu mastne dije in celo izvrstno pokojnino.

Zato se je kmalu razvila na vseh oglih najživahnejša agitacija. Tu s pomočjo vina. Tam z denarjem. A pogosto tudi z vzvišeno krepkimi besedami izkušenih advokatov in drugih veleznogovnih in veleuglednih mož.

Torej se ne bomo čudili, če je zašel tudi dr. Rak med Plevnikove agitatorje in sklical velik narodni shod.

Z neumorno delavnostjo je zbiral gradivo za svoj govor. V nemških prevodih je čital Cicerona in Demostena. Pogostokrat je stal pred velikim ogledalom, se učil različnih govorniških gest. Venomer je jedel »Cachou« ali »Menthol Lakritz« in pil gosja jajca. Sploh je ravnal tako, kakor ravna govornik v pravem pomenu besede, govornik, ki mu je mogoče z desetimi besedami rešiti domovino, državo, sploh vse.

In končno je prišel tisti dan. Ze navsezgodaj je vstal dr. Rak in odšel v naravo. Krasno so pevali drobni ptički, čudovite melodije so se spajale v divno celoto. Tih je hodil dr. Rak po gozdu in v glavi so mu brenčale posamezne točke velizvrstnega govora. In v duhu je gledal ogromno množico, ki mu ploska, vpije: Živio, in ga sili, naj on kandidira, ne Plevnik. A še dalje ga je

ponesla domišljija, celo v daljni državni zbor. Tudi tu ima krasen uspeh. Oponira vladi. Ministrski predsednik ga kleče prosi usmiljenja, a on ne odneha. »Trd bodi, neizprosni, mož jeklen,« grmi dr. Rak sam pri sebi.

Zdaj pa se začuje močen pok: v bližini je ustrelil lovec velikega krakulja. Dr. Rak se je pa prestrašil, se prebudil iz sanj — in zbežal domov: vni, vidi, fugi. Doma se je vlegel pod svojo elegantno otomano in v razburjenosti zaspal.

Dovolimo zdaj našemu advokatu, da prespi svoj strah — in idimo na shod, ki ga je on sklical.

V prostorni dvorani je zbranih veliko ljudi. Nebroj dolgotrajsih mladih ljudi. Nekoliko zagorelih, mišičastih delavcev. Nekaj obrinikov. Precej žen z dojenčki. Precej obrtniških vajencev z viržinkami za ušesi. Sploh — v pretežni večini — sami ljudje, ki jim je politika potrebnejša, kakor kruh in sol.

Nekaj časa so čakali še precej potrpežljivo. Nekateri vajenci so umetno živigali krasne operetne arije. Več mladincev se je zgraževalo nad nena- vzočnostjo imenitnejših deklet. Žene so pa hvalile svoje dojenčke, kako so pametni: izgovarjajo »rak, rak, rak«. Polglasno žvižgajo ugajajoče jim pesmi. Nevoljno gledajo prazen oder.

V tem trenutku pa je prišel na shod parfimirani vladni zastopnik. Blazirano se je ozrl na oder in po dvorani. A ko je opazil, da ni nikjer dr. Raka, je ukazal blizu stoječemu detektivu Holmesu, naj gre po njega.

Holmes je šel nemudoma na dom. V trenutku si je našel majhno pipico in se pogladil po gladko-obrtem, suhem, pametnem licu. Gosti oblaki knastrovega dima so kmalu zakrili izbor-nega detektiva.

Naenkrat se mu je zasvetila v glavi izborna misel. Hitro se je preoblekel v denarnega pismonoša. Prilepil si je rujav brado in brke. Nataknil si je očala z navadnim steklom. Prepasal si veliko torbo — in jo napolnil s črepi-njami skled, čaš in krožnikov, s katerimi so ga večkrat kepali v gostilnah razsrjeni pivci.

Tako izpremenjen je odšel na dr. Rakovo stanovanje — in krepko pozvonil.

Dr. Rak je imel med tem čudne sanje. V parlamentu je govoril o ogrski banki ter o svojem literarnem delovanju. Sprva so molčali poslanci, ki so ga obkrožali, kakor mravlje med. A tekom govora se začujejo strašni medklici. Dva poslanca si odpneta vsled velike vročine manšete in ovratnika — in jih dobro zalučita dr. Raku v nos. Neka-

to veliko enotno organizacijo, pa rabi tudi veliko večjega razpoložljivega kapitala, kakor ga ima sedaj. Odsek se je zjedinil, da ne more predlagati, da naj bi se iz tekočih deželnih sredstev dal »Zadružni zvezi« na razpolago tak kapital, je pa mnenja, da se nahaja v deželnem premoženju zaklad, ki sedaj takorekoč počiva, to je vseučiliški zaklad, in odsek je mnenja, da naj se ta **vseučiliški zaklad odstopi »Zadružni zvezi« kot brezobrestno posojilo** na nedoločen čas proti enoletni odpovedi. V tem oziru izrazili so se v odseku pomisleki, da »Zadružna zveza« ne bi utegnila dati zadostne varnosti za tako posojilo. Nasproti temu treba konstatirati, da znašajo vplačani deleži pri »Zadružni zvezi« **329.000 K.** in jamstveni zaklad njen nad **2.000.000 K.** Če se ji torej posodi ta denar, je popolnoma varno naložen in je deželnemu odboru vedno zopet na razpolago proti enoletni odpovedi, vprašanje slovenskega vseučilišča se pa s tem ne zgodi absolutno nobena škoda, kajti ta kapital je namenjen kot nekaj prispevek kranjske dežele bodočemu vseučilišču. Vprašanje zase je, ali se s tem, da dežela kranjska prispeva relativno, z ozirom na ogromne stroške, ki jih povzroči ustanovitev in vzdrževanje vseučilišča, tako malenkostno vsoto, sploh kaj pospejuje vprašanje vseučilišča. Kakor rečeno, je to vprašanje zase. Sicer se pa ne gre za to, da bi se ta denar porabil, ampak za to, da se ta dosedaj mrtvi kapital plodonosno naloži v gospodarske koristi naše dežele.

Kapital je torej, kakor rečeno, pri »Zadružni zvezi« varno naložen, ali s tem se odsek še ne zadovoljuje, temveč gre še dalje. On zahteva od »Zadružne zveze«, da izpolni gotove pogoje, pod katerimi dobi kapital na razpolago. Prvi pogoj je, da se »Zadružna zveza« zaveže, da bo podpirala deželni odbor v njegovem stremeljenju za združenje vsega zadružništva kranjske dežele. Drugi pogoj je: deželnemu odboru se zagotovi primerna ingerenca na nastavljanje revizorjev in njih kvalifikacijo. Revizorji, najvažnejši organ vsakega zadružništva, smejo naj se nameščati le dogovorno z deželnim odborom in deželni odbor naj ima vrh tega pravico, da v izpraševalno komisijo k revizorskim izpitom, ki bodo uvedeni pri »Zadružni zvezi«, odpošlje svojega zastopnika z odločujočim glasom. Vrhtega naj »Zadružna zveza« podpira deželni odbor pri vseh akcijah za zadružništvo. Zlasti naj »Zadružna zveza« se zaveže, da bo na željo deželnega odbora revidirala vsako zadrugo, ki je že prejela od dežele kako subvencijo, in da mu bo vselej na razpolago dajala revizijski zapisnik. Dalje se mora zavezati »Zadružna zveza«, da bo, kadar prosi kaka zadruga za subvencijo, deželnemu odboru dala na razpolago ves material, ki ga ima o dotični zadrugi, in se sploh zavezati, da bo podpirala deželni zadružni urad v dosegu njegovih smotrov. Četrty predlog se torej glasi (bere):

IV.

»Vseučiliški zaklad se odstopi »Zadružni zvezi« kot brezobrestno posojilo na nedoločen čas proti enoletni odpo-

vedi in se ji dovoli letna deželna podpora 12.000 K, če izpolni pod III. v prvem odstavku navedeni pogoj in razun tega še sledeče pogoje:

1. se zaveže podpirati prizadevanje deželnega odbora v smislu 2. odstavka točke III;

2. priznava deželnemu odboru odločilen vpliv pri nameščanju zadružnih revizorjev na Kranjskem;

3. priznava deželnemu odboru pravico odposlati svojega zastopnika z odločujočim glasom v izpraševalno komisijo za revizorski izpit, ki posluje pri »Zadružni zvezi«;

4. se zaveže vsak sebi včlanjeno zadrugo revidirati na željo deželnega odbora in v slučaju, da je zadruga sprejela od dežele kako podporo, dati deželnemu odboru prepis revizijskega poročila na razpolago, brezkarvno neposredni revizijski pravici deželnega odbora, če si jo je pridržal ob podelitvi deželne podpore ali pa če zadruga sama zahteva deželno revizijo;

5. se zaveže pripraviti in podati o vsaki sebi včlanjeni zadrugi deželnemu odboru na zahtevo potrebni material za presojo, je-li dotična zadruga vredna in potrebna deželne podpore;

6. se zaveže podpirati v vsakem oziru deželni zadružni urad za dosego njegovih smotrov.

Nalaganje deželnega denarja v kreditne zadruge.

Z ozirom na to, da je zadruga, osnovane zlasti na neomejeni zavezi, v kolikor seveda proti njihovemu poslovanju ni nobenega pomisleka, pri reviziji smatrati za najbolj varne, za bolj varne kakor banke in druge zavode, predlaga odsek, da se deželni odbor pooblasti, da vpoštevata pri obrestonosnem nalaganju tekočih blagajniških sredstev v tekočem računu tudi kreditne zadruge, seveda pod pogojem, če so pogoji nalaganja v vsakem oziru enaki onim, drugih v poštvev prihajajočih kreditnih zavodov in če je pričakovati v prvi vrsti tudi zadostno gibčnost njihovih blagajniških sredstev. S tem deželni odbor, ne da bi dežela kaj žrtvovala, materialno podpira dotične zadruge, obenem pa da vsemu zadružništvu veliko moralno oporo. Zaupanje ljudstva do zadrug bo slonelo na kreditu, ki ga ima dotična zadruga pri deželnem odboru. Peti predlog se glasi zato (bere):

V.

»Deželnemu odboru se nalaga, da vpoštevata pri obrestonosnem nalaganju tekočih blagajniških sredstev v tekočem računu tudi kreditne zadruge, če so pogoji nalaganja v vsakem oziru enaki onim drugih v poštvev prihajajočih kreditnih zavodov; pri tem je gledati v prvi vrsti na potrebno gibčnost blagajniških sredstev.«

Dvamilijonska garancija dežele za naše zadružništvo.

Odsek gre še dalje. V preteklih letih smo imeli v naši deželi večkrat priliko opazovati, da je na to ali ono zadrugo, na to ali ono denarno organizacijo poizkušala politično nasprotna stranka napraviti napad, takozvani run. Vsak tak pojav je obžalovanja vreden, ker izpodbija zaupanje ljudstva v dotični zavod. Še nevarnejši

je položaj, v katerega pridejo lahko zadruga vsled velikih kriz na denarnem trgu. Gospoda moja, v državnem zboru se bo v kratkem obravnaval novi statut avstro-ogrške banke. Po tem statutu bo banka vezana vzdrževati pariteto valute in vsled tega bo prisiljena večkrat zvišati diskont in morda zvišati diskont v meri, kakršne doslej nismo doživeli. Vsaka kriza na velikem denarnem trgu pošilja svoje valove tudi na naše male razmere, in to občutimo tembolj, ker smo v svojem gospodarstvu, ki je šele v začetkih, navezani na tuj kredit in se šele trudimo, da se polagoma emancipiramo od njega, da bomo mogli kdaj tudi drugam razpolagati in zlasti investirati svoj denar v industrijo. Take krize se torej na našem denarnem trgu tembolj poznajo in lahko nastopijo trenutki, da pride popolnoma redno poslujoča zadruga v nevaren položaj, da mora ustaviti izplačila. Zaradi tega predlaga odsek, naj se pooblasti deželni odbor, da v takih slučajih priskoči na pomoč zadružni organizaciji z garancijo dežele do najvišjega zneska **2.000.000 K.** Nima ta garancija namena pospeševati lahkomišljenega gospodarstva in to garancija za zadrugo sploh, ki so včlanjene v zvezi, priznani od dežele, ampak ta garancija ima samo namen, poseči vmes v izrednih slučajih, da pred javnostjo dežela dokumentira, da je dotična zadruga poštena in se nahaja samo trenutno v denarni zadregi. Šesti predlog se torej glasi (bere):

VI.

»Deželni odbor se pooblašča po potrebi priskočiti zadružni organizaciji s tem, da prevzame deželno jamstvo do svote dveh milijonov kron, ako se prepriča, da iz tega jamstva ne preti deželi nikakršna škoda.«

Pomoč žrtvam »Glavne posojilnice«.

Odsek pa tudi ni mogel iti zaprtih oči mimo zadnjega velikega poloma, največjega poloma, kar smo jih doslej doživeli na polju slovenskega zadružništva, mimo poloma »Glavne posojilnice«. Gotovo je, da se bo vsled tega poloma zgodilo dvoje. Gotovo je, da bo na eni strani uničenih mnogo gospodarskih eksistenc, ki pomenjajo popolnoma nedolžne žrtve, ki niso bile niti v upravnem odboru in ne v nadzorstvu »Glavne posojilnice« in so zaupale temu zavodu, misleč, da je v dobrih rokah, in drugič je gotovo, da bo vsled tega poloma kredit ljubljanskega trga in cele dežele prišel v veliko nevarnost. Danes smo žalibog že tako daleč, da trgovec, o katerem se ve, da je član »Glavne posojilnice«, ne dobi več kredita od fabrikanta ali veletržca, in kaj to pomeni za trgovca, je jasno. Zaradi tega predlaga odsek, da naj se peča deželni odbor temeljito s tem vprašanjem, kako bi se rešile nedolžne žrtve tega poloma. Stopi naj v tem oziru v zvezo z merodajnimi javnimi faktorji, predvsem z vlado in mestno občino ljubljansko in za vsak slučaj se mu v ta namen dovoli za leto 1911. kredit 50.000 kron. Priznam, da 50.000 kron ni velika svota, ampak eno je gotovo, da za razvoj vse stvari bo silno ugodno vplivalo, ako vidi javnost, da tudi dežela gleda na to, da pomaga tistim, ki

so po nedolžnem bres lastne krivde prišli v nevarnost, da so gospodarska za vedno uničeni.

Sedmi predlog se torej glasi:

VII.

»Uvažujoč, da propad »Glavne posojilnice« v Ljubljani utegne vsled neomejenega jamstva njenih članov uničiti mnogo samostojnih gospodarskih eksistenc v Ljubljani in po deželi ter škodovati ugledu in kreditu domačega trga, — se naroča deželnemu odboru naj razmotri položaj in ukrene, kar se mu zdi pripravno, da se po možnosti omili usoda nedolžnih žrtv in varuje ugled in kredit domačega trga. Deželni odbor naj stopi v to svrhu v stik z drugimi javnimi faktorji, zlasti s c. k. vlado in z mestno občino ljubljansko. Za vsak slučaj se dovoli deželnemu odboru za to pomožno akcijo poseben kredit za leto 1911. v znesku 50.000 K.«

Ako se deželni zbor peča danes s tem vprašanjem, mu ni namen, da bi se govorilo o »zmaganih« ali »premaganih«, namen mu je samo, da se spravi zadružništvo v prav tir in da se mu zagotovi zdrav razvoj za bodočnost. Najboljši dokaz temu je, da avtonomna zadruga, avtonomna centrala, »Zadružna zveza«, sijaj no razvita takorekoč izključno iz svojih moči — malenkostna dosedanja državna in deželna podpora pač niti v poštvev ne pride — hoče uklopiti svoj tilnik pod javno kontrolo, pod deželno upravo, iz čistega nagiba, da se osigura gospodarska bodočnost in razvoj zadružništva na Kranjskem. Zato Vas, gospodje, prosim ako hočete, da se konsolidirajo zadružne razmere na Kranjskem, in trgovski kredit naše Kranjske dežele, glasujte za predloge odsekov. (Živahno odobravanje in plaskanje.)

× × ×

Kakor znano, je zbornica te predloge sprejela in je s tem napočila za naše zadružništvo in za blagostanje vsega prebivalstva dežele, vsega slovenskega ljudstva nova doba. Ni čuda, da je ta veliki čin večine S. L. S. v kranjskem deželnem zboru vzbudil povsod veliko pozornost in je celo presviti cesar pod vtisom plodonosnega delovanja naše stranke izrekel osebno nasproti našemu načelniku dr. Šusteršiču, katerega je 23. t. m. pri dvorni prireditvi v Budimpešti izmed vseh navzočih poslancev edinega nagovoril, svojo najvišjo pohvalo, da kranjski deželni zbor tako izborno v korist ljudstva deluje! Čast našim poslancem, predvsem našemu dr. Šusteršiču!

Ljubljanske občinske volitve.

Preteklo nedeljo se je vršil v »Ljudskem Domu« v Streliških ulicah shod ljubljanskih volivcev in volivk. Udeležilo se je shoda 300 volivcev in volivk ter sta poročala na shodu deželni odbornik dr. Ivan Zajec in Ivan Štefe.

Liberalni »shodi«.

Deželni odbornik dr. Zajec je izvaljal: Gospoda! Sredi volivnega boja smo. Liberalci prirejajo po ljubljanskih gostilnah svoje »shode«, shodiče in sestanke. Z veliko radovednostjo

teri krasnokodri poslanci snamejo v hipni razburjenosti svoje baroke in jih začno tlačiti Raku v usta.

Nastane strašen vrišč. Predsednik zvoní. Pomaga mu nebroj podpredsednikov, tajnikov, zapisničarjev in odbornikov brez portfelja. Stenografi se v zabavo polivajo s tinto.

Tedaj se prebudi dr. Rak, začuje krepki glas zvonca in si pomane oči. Razburjeno pogleda, če ima baroke v ustih. Jih ne najde. Vsled tega potolažen je v trenutku pri vratih ter jih odpre.

Ko pa zagleda denarnega pismonoša, ki trese svojo torbo, polno cekinov in talarjev, se zelo razveseli. Pismonoša pa salutira in reče: »Ste vi dr. Rak? Za vas imam osemstisočpetstotriindevetdeset kron.« Nato seže v torbo in poroži se v črepinjam. A naenkrat močno zavpije preoblečeni Holmes in naglo potegne okrvavljeno roko iz torbe. »Tu notri — tu notri je sam vrag. Glejte, kako me je opraskal. Mogoče še izkrvavam. — Toda oprostite: zdaj vam ne morem dati denarja. Če ste tako prijazni, idite za mano na pošto, kjer dobite denar!«

Dr. Rak ni dovolil, da bi ga pismonoša vnovič povabil, temveč se ga je koj oklenil in že sta bila na lepi ulici.

Naš advokat je neprestano gledal melodično rožljajočo torbo pismonoše. Zato še opazil ni, kdaj sta zavila v veliko hišo in kako sta prišla po lepo okrašenih stopnicah v prostorno dvo-

rano, v kateri je zdaj že gromovito odmevalo ropotanje in piskanje.

Naenkrat so ga zgrabile močne roke in ga vzdignile v zrak med navdušenim vpitjem: »Živio dr. Rak. Živio!«

Prestrašeno je pogledal dr. Rak okoli sebe — in glejte: pismonoše ni več videl, pač pa zelo veliko ljudi, ki so vpili: »Govorite! Živio-o-o-o-o!«

In zdaj je padla razburjenemu advokatu mrena raz oči — in spomnil se je, da mora danes tu govoriti. Med tem so ga že položile močne roke na oder, kjer je sedel vladni zastopnik.

Dr. Rak je poizkusil naglo zbrati svoje misli. Toda preveč je bil razburjen: že zaradi sanj, a ne malo tudi vsled pismonoše, ki se mu je prej kar naenkrat izgubil.

In v tej duševni zmedenosti je začel govoriti: »Če ne bo šlo vse tako, kakor bi moralo iti, hudujte se nad mojimi sanjami, ki so me ravno poprej mučile in so mi poslanci tlačili svoje baroke v usta ter so me hoteli zadaviti z manšetami in ovratniki, to je z orožjem, ki uniči duševno največjega orjaka, in bi mene ne, ki se vendar, ne toliko vsled ponižnosti, kakor vsled resnicoljubnosti, prištevam k ljudem srednje vrste in zlasti vsled dejstva, da me je ravno poprej iskala, seveda tudi našla, a kljub temu se izgubila sreča, kar je, lahko bi rekel — si licet parva componere magnis — abstraktna, a vsled slučajev, ki niso več slučajji — konkretna nesreča — zato bi jaz glede pošte, ki je tu, ne radi sebe, am-

pak vsled nas, in bi se pismonoša, kot tak, kot nositelj denarja, moral prilagoditi razmeram in času, a ker je pošta skrajno nevarna, predlagam z ozirom na njo resolucijo, da se denar ne pošilja, temveč nosi eventualno predložiti ad usum delphini že eo ipso ter se a priori verificira in bombardira!«

Že začetkom tega učeno-zmedenega govora so zbežali delavci in obrtniki iz dvorane in se držali z rokami za glavo. Vajenci so ostali v dvorani in so nervozno stavili prste v ušesa in usta. Žene so gledale dr. Raka: »Kake oči ima! Kako tolče z rokami po mizi! To je mož! Rojen govornik!« In gledale so svoje dojenčke: »Moj mu je podoben — tudi obnaša se tako!«

Dijaki so pa samozavestno pritrjevali: »Dobro! Čujte! Tako je! Hanba! Pereat! Probatur est!«

Komisar je nekaj časa molče poslušal delovanje izborne retorične žile dr. Raka. A ko je začel advokat reševati težke filozofične probleme s pomočjo silovito učenih fraz, je omedlel naš komisar.

Prebudil se je šele pri besedi: bombardira. Razburjeno je vzkliznil: »Aretirajte anarhista! Shod je razpuščen!«

Rečeno — storjeno! Mnogo detektivov je prihitelo, prišlo dr. Raka in ga odvedlo s stotnijo orožnikov pod poveljstvom junaškega ritmistrja Lili-kiky — v ječo.

V istem trenutku je lahko uvidel

vsak trezno sodeči človek, da je komisar izredno talentiran državnik. Nemudoma je namreč šel na pošto in telegrafiral v prestolno mesto, naj pride brzojavno rabelj Mayer obešat anarhiste, nihiliste in sploh istovrstno kugo.

Zelo slabo bi se godilo dr. Raku, če bi ne bil njegov brat Rahagg dvorni svetnik v notranjem ministrstvu.

No — in vsled tega se je zgodilo, da so na višje povelje morali oprostiti strogi sodniki našega advokata.

In od tistega časa se ogiba Rak shodov, kakor žid vode in poštenosti.

II.

Kako je živel dr. Rak, sem omenil že v začetku povesti.

No, in nekaj časa je bil še precej srečen. A ko so ga duševni in telesni napori izpremenili v suhega človeka, se je začutil Rak naenkrat silno nesrečnega.

Prej je bil zdrav kakor riba v vodi. Zdaj pa je začel pokašljevati, a kljub temu ni opustil pijančevanja in kajenja.

Tedaj pa je prišel nekega lepega dne dvorni svetnik Rahagg na dopust k svojemu bratu dr. Raku. Silno se je razžalostil, ko je videl bolnika. Zelo se je pa tudi razsrdil vsled nezdravih advokatovih razvad.

»Ali se ne sramuješ? Advokat si, pa tako neumen, da ne veš, kako škodljivo je pijančevanje in kajenje! O — bedak! Res ie, da to življenje ni vse!

čakujemo in z veliko napetostjo raziskujemo, kak je ta program, ki razvijajo liberalci na svojih shodih. Z železno potrpežljivostjo prebiramo liberalna glasila in iščemo zrna, s katerimi bomo v njih »programirali« govorili. Ali, gospoda, potrpežljivost naša nam je zaman, liberalnega programa ne najdemo. Pač pa lahko konstatiramo eno; liberalnega programa ni, če pa opazimo v teh govorih liberalnih zvezd manjše in večje vrste pramenov in prstenov, da nas mora biti gram, živeti skupno v kulturnem srešču Slovenstva z gospodo, ki ima poznam, prodajati inteligentnemu in zadovoljnim ljubljanskemu prebivalstvu tako hrano! (Odobranje.)

Blago najslabše vrste ponujajo in prodajajo liberalci Ljubljancem; to blago odklanjamo!

Liberalne zvezde manjše in večje.

Dvojna vrsta zvezd sveti po liberalnih shodih. So zvezde manjše in pa zvezde večje vrste. Navadno svetijo manjše zvezde intenzivneje, ker manjših zvezd svetloba je močnejša, starejših zvezd svetlost je namreč že zbledela. O liberalnih »malih« zvezdah pa žalobno ne moremo tega trditi. Med male zvezde štejemo Ribnikarja in pa profesorja Reisnerja, velikim zvezdam pa prištevamo dr. Trillerja in dr. Tavčarja. Ogledimo si te zvezde ter njih svetlikanje na liberalnih shodih!

Zdravstvene razmere v Ljubljani. Ribnikarjeva modrost. Grehi liberalizma.

* Ribnikar je na nekem shodičju ali sestanku ponujal dvajsetim zborovalcem, tako sem bral v nekem liberalnem glasilu, svojo učenost ter razkladal »imenitne« zdravstvene razmere ljubljanske. Trdil je Ribnikar, ki se menda na vse izborna razume in ki seveda vse najbolje ve, da je bila nekdanj, kdaj, ne vem, umrljivost v Ljubljani 56 odstot., sedaj pa je umrljivost samo 32 odstotkov! To »modrost« je Ribnikar svojim »inteligentnim« zborovalcem prodajal in vsem se je zdelo to seveda silno »učeno«, tudi dr. Tavčarju! (Veselost.)

To Ribnikarjevo »učenost« si moramo vendar nekoliko globlje ogledati, saj poglavje o zdravstvenih razmerah in okolnostih, ki vplivajo na te razmere, je silno zanimivo. Interesantno pa je tudi spoznati temeljitost in »široko manje« gospoda Ribnikarja! (Živahna veselost.)

Gospoda! Za zdravstvene razmere v Ljubljani in za socialno strukturo ljubljanskega ljudstva se zapimam že dolgo vrsto let. Pri tem opazovanju vidimo, da se razvija struktura ljubljanskega prebivalstva z železno vztrajnostjo v neki gotovi smeri, v smeri, ki je nujna posledica protiljudske buržoazne politike liberalizma. (Burno odobranje.) Smer tega razvoja je nevarna, je pogubna za Ljubljano, ker konec in vrhunec tega razvoja bi bil ta, da se Ljubljana zaduši v lastni masti!

Liberalna gospodarska politika v občinskem svetu ljubljanskem je rodila dejstvo, ki ga nihče ni vstanu utajiti, da se je trumoma selilo delavstvo v okoliške vasi. Nastale so ljubljanske naselbine na Glincah, v Šiški, v Vodmatih. Delavstvo je obračalo hrbet nevarni Ljubljani in iskalo boljših življenjskih pogojev drugod. Te delav-

ske mase so si gradile svoje lastne domove, z lastnimi močmi in sredstvi, nastalo je na stotine delavskih hiš v omenjenih krajih in žalibog moramo reči, da mnogo teh zgradb nikakor ne odgovarja modernim zdravstvenim zahtevam. Tako je podil in tiral liberalizem s svojo liberalno občinsko politiko na umeten način ljudske mase ven iz mesta, ker liberalizem ni poznal nikdar ljudstva, ga ne pozna in ga poznal ne bo. (Klici: Tako je!)

Zaplankati so se hoteli liberalci proti ljudstvu, zaplankati proti celi ostali deželi in zaplankati proti celemu kulturnemu svetu!

Samo na enem vzgledu naj osvetlim svojo trditev. Vzemimo stroko — tobačno delavstvo! Pred sedmimi leti sta od 2400 tobačnih delavk in delavcev še stanovali skoro dve tretjini v Ljubljani. Leta 1908 pa že samo 600. Seveda se je selila tudi tuberkuloza, ta najkrutejša ljudska morilka, z delavstvom ven v predmestne vasi in nimate je hiše v najbližji okolici ljubljanske, kjer bi ne bilo doma te morilke. Namesto, da bi bili skrbeli mestni očetje, da se mesto preskrbi o pravem času z ekspanzivnostjo, da se zagotovi o pravem času prostor za centrifugalni razvoj, so se hoteli zgraditi s kitajskim zidom, ker so se bali ljudstva! Saj je pač najvažnejša naloga občinske politike skrbeti pravočasno za zadostno število stanovanj.

Vsled moralnih in fizičnih sil našega ljudstva z veseljem konstatiramo, da raste število prebivalstva. S prebivalstvom pa mora seveda razmeroma rasti tudi število stanovanj, sicer nastopi trenotek, ki je osodopoln za zdravje ljudstva, prenapolnjena boljša in še bolj napolnjena slaba stanovanja z vsemi mogočimi usodnimi posledicami.

Te dalekosežne politike, politike za bodočnost našega mesta liberalci niso delali. (Živahno pritrdjevanje.) In v tem dejstvu tiči to, kar sem že povdaruil, da je smer socialnega razvoja Ljubljane ta, da postaja Ljubljana mesto vojaštva, uradništva, večjih trgovcev in bolj-ših obrtnikov, vse drugo pa propada ali pa beži iz mesta ven. Potem mora trpeti trgovina, in da hira mala obrt je naravna posledica izseljevanja ljudskih mas. Liberalizem je pregnal trgovcem in obrtnikom tisoče konsumentov in odjemalcev! (Tako je!)

Pa predaleč sem se oddaljil od gospoda Ribnikarja. Zašel sem v resno vprašanje in mu storil s tem skoro preveliko čast!

Za njegove številke se gre, za številke o ljubljanski umrljivosti. Če bi bila resnica, kakor je pravil Ribnikar, da je ljubljanska umrljivost 32 odstotkov, potem, gospoda, bi bil to najžalostnejši in obupen dokaz o krvavo neugodnih in zanemarnjenih zdravstvenih razmerah v Ljubljani. Hvala Bogu, da temu ni tako! Nisem prijatelj liberalci, a vendar tako krute krivice liberalcem ne maram delati, kakor jo dela Ribnikar sam!

Na Kranjskem je povprečna umrljivost z Ljubljano vred 26 odstotkov, po novem ljudskem štetju utegne biti še bolje. Že ta umrljivost je za celih 6 odstotkov nižja; v Ljubljani sami pa je umrljivost, če odštejemo one, ki umrjejo v bolnici in raznih hiralnicah kot tuji, kakih 16 odstotkov t. j. za polo-

vico manj, kakor uči socialni politik in statistični učeni Ribnikar!

Vse, kar je pravično! Priznam tudi liberalcem zasluge, ki jih imajo. Ne da se tajiti, da liberalci niso povsem nedolžni pri nizki umrljivosti v Ljubljani! Saj sem prej izvajal in dokazal, da po liberalni zaslugi beži ljudska masa iz mesta ven, — in s to maso pa se seli tudi jetika, ki spremlja ravno najbolj zatirano!

Taka je torej temeljitost Ribnikarjevega znanja! Na istem shodičju je g. Ribnikar našteval poslopja, ki so se zgradila. Iz tal je vzrasla justična palača, vladna palača itd. Zakaj našteva to, je nerazumljivo; saj pač nihče ne bo verjel, da je dal zgraditi te palače Ribnikar in znabiti dal morda še denar zraven!

Če hočemo iskati po mestu, kdo je vse gradil, potem pa lahko vprašamo, kdo je zgradil veliki hotel »Union«, ki igra za mesto v tujsko-prometnem oziru veliko ulogo, kdo je gradil krasno »Ljudsko posojilnico«? Ali so znabiti gradili vse mar liberalci?

Pač tudi liberalci so gradili! Ne delajmo jim krivice! Zgradili so, kakor se baha Ribnikar, »Ljudsko kopeljo«, tišto »veliko« stavbo, ki ima, čujte in strmite, menda kar štiri kadne kopelji! Za 40.000 prebivalcev kar štiri kadli! To je res nekaj nezaslišano krasnega! In to zgradbo, ki so jo zgradili z javnim, tudi našim denarjem, imenujejo »Ljudsko« kopeljo!

Kaj so še zgradili? Hotel Tivoli! O tem hotelu sem že poročal na drugem kraju. Da ta hotel ni Bog ve kako lep, mi je pritrdil celo moj prijatelj dr. Tavčar. Glede lepote sva torej edina. Ovrget mi pa ni še dr. Tavčar drugega očitka, da je to podjetje skozi in skozi pasivno, da pogoltne, kakor se navadno izraža dr. Tavčar, ogromno svoto denarja naših davkoplačevalcev!

Ribnikar agitira celo s kanalizacijo in z vodovodi! Kanalizacije in vodovodi so najvažnejše naprave vsake večje in napredne občine, kjer ni ne duha, ne sledu o slovenskih liberalcih. (Veselost.)

Po naši deželi imajo vodovode kmečke vasi, kjer ne dobite z lučjo pri belem dnevu nobenega liberalca, samo s to razliko seveda, da je voda boljša in še cenejša kakor v Ljubljani. Resnično je pa to, da kjer so liberalci gradili vodovode, je ali voda draga, kakor v Ljubljani, ali pa zamazana, kakor v Postojni.

Tudi z ljubljansko kanalizacijo naj molče liberalci. Kanalizirali so v Ljubljani po večini tam, kjer je največ liberalcev ali kjer stoluje liberalen mogotec, kjer pa stanuje delavstvo, tam so kanaliziranje zavlačevali ali ga pa sploh ne izvršili! (Viharno pritrdjevanje.)

Druga zvezda. Profesor Reisner in slovenska industrija.

Zapuščam Ribnikarja in prehajam k drugi liberalni zvezdi, ki sveti po ljubljanskih shodih. Najprvo konstatiram, da je Reisner ravnokor prilezel v Ljubljano nekje z Dolenjskega in že hoče komandirati in »reševati« Ljubljano. Skoro še ne pozna Ljubljane in že ponuja svojo »učenost« Ljubljancem!

Samo o dveh stvareh se hočem pečati, o katerih je Reisner stresal svoje

»znanje«. Najprvo se je nekje zaletel v največje slovensko industrialno podjetje tovarnarja Pollaka, češ, da se lahko po kožah, ki jih dobiva Pollak iz inozemstva, zanese v naše kraje živinska kuga.

S tem je odkril dvojne profesor Reisner: Svojo ljubezen do slovenske industrije in pa svoje temeljito neznanje. Malo imamo Slovenci industrialnih podjetij, veseliti bi se morali tega, kar imamo, ne pa skušati begati in razburjati javnost s trditvami o slovenski industriji, ki so bedaste, neumne in neutemeljene! Rečem le, da, ko bi vlada izvrševala tako strogo nadziranje o uvozu tuje živine, kakor to izvršuje o uvozu kož iz tujih krajev, potem lahko Reisnerju jamčimo, da ne bi nikdar niti en rep tuje živine mogel priti v našo državo!

Profesor Reisner in šolstvo.

Reisner je tudi očital Slovenski ljudski Stranki, da zanemara šolstvo. Ta njegova trditev je vrhunec brezstidnosti. O razvoju ljudskega šolstva, odkar ima upravo dežele v rokah naša stranka, bi lahko s številkami nastopil in temeljito osmešil Reisnerja. Ali pri tej priliki hočem opozoriti na drugo dejstvo. Slovenska ljudska stranka je ustvarila slovensko trgovsko šolo, gospodinjstvo šole, prireja gospodinjstvo tečaj za kmečko in industrialno ljudstvo ter razne druge poučne tečaje. Ta vrsta šolstva se bo, to trdim, še silno razvila in bo prinesla slovenskemu ljudstvu veliko korist in blago. Saj ni res, da bi bila bodočnost našega ljudstva samo v gimnazijah!

Pospešujemo pa tudi srednje šolstvo. Deželni odbor je že izplačal velike svote pisateljem srednješolskih knjig. Deželni odbor je storil več, kakor je bila njegova dolžnost, ker stojim na stališču, da bi morala za srednje šole skrbeti država v vsakem oziru.

In ko mi dejanska pospešujemo srednje šolstvo, vprašamo, kako pa pospešuje profesor Reisner to srednje šolstvo? Saj bi moral Reisner vendar vedeti, da je on dobil od nepristranskega deželnega odbora celo predurjen, da spiše slovensko fiziko. Prof. Reisner pa, namesto da bi pospeševal srednje šolstvo, hodi po gostilnah na shode in zabavlja čez one, ki so mu v svoji nepristranosti dovolili predurjen! Tako pospešuje prof. Reisner srednje šolstvo! Taka je resnica o njegovih delih in brezvezglednih napadih!

Liberalni »šlagerji«.

Liberalci izrabljajo v agitačne namene razna sredstva: Cestni zakon, melioračno posojilo, deželne električne centrale.

Cestni zakon.

O cestnem zakonu govore in pišejo liberalci, da so se Ljubljancem že naveličali in da jih vse skupaj že bolé ušesa. Vsi poznate cestni zakon. Zato se ne spuščam v podrobnosti. Res je in odkrito priznam, da bo tudi Ljubljana prispevala večjo svoto kot doslej. Ali izjavljam lahko v imenu cele stranke, v imenu zadnjega pristaša S. L. S., da bomo brezpogojno skrbeli za Ljubljano v bodočem občinskem svetu. Ni dvoma, to lahko izjavljam, da le tako je mogoče doseči uspehe za Ljubljano, če bo bodoča večina v občinskem svetu ljubljanskem delala složno z deželnim odborom. Potem bo brezpogojno zasigu-

A vendarle ga ne smeš sam uničevati! Ali nič ne misliš? Kaj bo?»

Dr. Rak pa je žalostno pogledal sivega brata in mu rekel: »Tebi, o brat, zaupam, zakaj sem tako žalosten in čuden. Poslušaj!

Sanjal sem zlate sanje! Visoko sem letal v mislih, a poglej, kam sem padel v resnici! In to me boli. Jaz sem častihlepen. A ker vidim, da se ne morem več dvigniti, čepim rajše na tleh in čakam odrešenja.«

Zamišljeno je utihnil. Rahag pa je začel ganjeno govoriti: »Torej častihlepen si! Toda taki ljudje morajo biti delavni! Ali si ti? Ah, če bi te že srečala enkrat pamet! Obljubljam ti, da bi ti preskrbel službo referenta o javnih napravah in o zdravoslovju v našem ministrstvu — za deželo, v kateri bivaš!

In v slučaju, da bi pokazal svojo sposobnost, bi lezel hitro po lestvici — in kmalu bi postal sekcijski načelnik!

Dr. Raku so se navdušeno zasvetile oči: »Brat! Ti me rešiš! Ah, postati hočem drug človek! Neumorno bom delal!«

In tako se je zgodilo, da je dobil dr. Rak peti dan po odhodu svojega brata v prestolno mesto — od ministrstva dekret, s katerim je bil imenovan za referenta z letno plačo deset tisoč kron.

Zelo vesel se je zaprl v svojo sobo

in začel študirati raznovrstne znanstvene knjige različnih učenjakov. Vina ni več pil. Duhan mu je smrdel.

Delal je noč in dan. Čez par mesecev pa je poslal ministru sledeče poročilo:

»Vsled temeljitih, na dolgoletnih izkušnjah slonečih proučevanj, sem imel častno priliko priti do važnih, za človeštvo kot tako, a še bolj za ministrstvo, ki vendar vodi človeštvo in mu pomaga pri različnih rokoborah za obstoj, neizmerno tehtnih zaključkov, s pomočjo dejstva, da se mi je posrečilo dognati najozgeje vezi, ki spajajo javno zdravoslovje v vseh delih, v vseh atomih in v vseh strokah z obnim blagostanjem države, in ker mi je bila usoda zelo naklonjena in mila, sem o teh vezeh dobro poučen in vpeljan v dobro umevanje posameznih kategorij, glede na naravne pojave nič zaostajajočih za prvimi pogoji k srečnemu razvijanju države in k pospeševanju duševnega in telesnega razvoja zvestih podložnikov, in ker mi je na ohranjenju teh pogojev neizmerno veliko ležeče, se drznevam najudaneje trditi, da se zdravstveno stanje vedno bolj slabša, in z dovoljenjem ekscelence navedem exempli causa, da se pljuvalnikov sploh ne vidi, a če se jih, so v ostrem nasprotju z zdravstvenimi zahtevami, ki zapovedujejo napolnjevanje pljuvalnikov, visečih nad en meter visoko na stenah, z leseno bombaževino, a ker

se to nič ne vpoštevata in se sploh teh prepotrebnihih uredb nikjer ne vidi uresničenih, si usojam najponižnejše priporočiti, da se širijo infektivne bolezni, kakor ogenj, če piha veter in vsled tega je samooobsebnost, da se širijo infektivne bolezni tudi po posameznih hišah, ki so vse polne bolnikov, in sigurno ne morem trditi, da bi se vsled močnih pasatnih vetrov te kužne bolezni ne razširile in izpremenile vsaj vso našo monarhijo v veliko bolnišnico, kar bi značilo, da pada barometer javnega zdravstvenega stanja jako eklatantno, kar se lahko uvidi iz dejstva, da sem primoran poslati v hermetično dobro zatvorenih posodah nekoliko bacilov kuge, kolere, jetike in smrkvosti, ki sem jih kot vladni referent konfisciral deloma v bolnišnicah, deloma v bakteriološkem zavodu in muzeju, in pri tem opozarjam, da se mora skrbno paziti, ker sicer se utegne okužiti ministrstvo, prestolno mesto in še država, kar bi me navdalo z neizrečeno žalostjo, saj sem vendar dovolj jasno in evidentno poizkusil obrazložiti vso stvar, ki se tiče mojega referata.«

In ko je minister prebral prvo polovico Rakovega poročila, se je močno razveselil in vzkliknil: »To je strokovnjak! Še minister postane!«

Pri drugi polovici pa je začelo debelemu gospodu močno utripati boleho srce. Pri točki o bacilih kuge se je

zelo stresel in pogledal naokoli. A ni jih mogel ugledati.

(Da se sporazumemo, omenim, da je prepisal dr. Rak ta odstavek iz nekake ruskega poročila in pozabil izpustiti besede o pošiljati bacilov.)

Debeli minister pa se je zelo razburil. Oči so se mu začele vrteti. In zadela ga je kap na možgane.

Kmalu so prišli drugi ministri v sobo. Silno so se prestrašili, ko so videli mrtvega ministra. A strah se je pa še povečal, ko so prebrali poročilo in razburjeno opazili, da ni bacilov v sobi. In začeli so diplomatično kombinirati: »Bog ve, če ni kak anarhist raztresel bacilov po ministrstvenih sobah!«

Vsled te bojazni so nemudoma demisionirali in odšli z brzovlakom iz prestolnega mesta.

Ko je zvedel dr. Rak te žalostne posledice, se je tako razburil, da bi kmalu znorel. Toda še pravočasno ga je rešilo veliko pismo s sledečo vsebino:

»Ljubi dr. Rak!

Sporočili so Mi Moji udani služabniki, da Ste z nekim pismom razgnali celo ministrstvo! Kot neprijatelj vašega monarhije, s katero se hočem bojevati, Me to zelo veseli in Vas imenujem za ministrskega predsednika.

Zorzi I. r. s.

ran in omogočen napredek in srečen razvoj naše bele Ljubljane. Liberalci ne bodo dosegli za Ljubljano ničesar, ker ti se hočejo in se morajo kregati s celim svetom in ker so brez moči. Zato vabim Ljubljance, da brez strahu za bodočnost Ljubljane, da v interesu Ljubljane same gredo z nami pri občinskih volitvah!

Melijoračni zakon.

Ravnokar smo sklenili melijoračno posojilo 10.000.000 kron. Tudi s tem zakonom nastopajo liberalci. Očitajo, da Ljubljana od tega denarja ne bo ničesar imela. Medtem pa, ko zabavljajo in govore neresnico, se pred njihovimi nosovi izvršuje največje melijoračno delo v deželi. Pojasniti pa moram še en drug razlog, ki govori za melijoračno posojilo. K vsem melijoračnim delom prispeva tudi država. Tako pridejo milijoni državnega denarja v deželo, zaslužili bodo delavci, zaslužili gostilničarji in dvignilo se bo narodno gospodarstvo. Liberalci so seveda preneumni, da bi razumeli naše gospodarsko delo, ljudstvo, hvala Bogu, to delo razume! (Ploskanje.)

Deželna elektrika.

Neverjetno pa je vedenje liberalcev v elektriškem vprašanju. Bili so v pričetku zoper, pisali in rohnili so proti podeželnim elektriškim centralam, kasneje so se nagibali zopet k elektriki, zakaj, to dobro veste vsi!

Gospoda! Elektriško vprašanje je silnega pomena, o tem ni dvoma. Po strokovnjakih je dognano, da se dajo izvesti deželne elektriške centrale, iz katerih bo mogoče dobivati elektriško moč in luč silno poceni. Industrija in obrt sta v prvi vrsti navezani na elektriko. Če hočemo, da se razvija industrija, da se pospeši obrtništvo, jima moramo dati na razpolago ceno elektriško moč. Liberalci pa ne privoščijo obrtnikom poceni elektriške moči! Pa tudi delavec naj ima pravico, da si privošči elektriške razsvetljave, ker bo poceni in v zdravstvenem oziru koristna!

Pri tem vprašanju pa pride v poštev še en drug moment, pride v poštev narodnostni moment. Slovenci smo in ljubimo svojo domovino in ji želimo boljšo bodočnost. Veste pa, da je savska dolina ravno vsled tuje industrije, ki se po njej razvija v veliki nevarnosti. Ošabnemu tujcu mora robotati naš človek, ponižno mu mora služiti in prodajati svojo narodnost! Deželna elektriška centrala pa je vstanu osvoboditi naše ljudstvo tujega jarma! (Dolgotrajno pritrjevanje.)

Časopisje.

Prihajam h koncu. Omenil bi le še eno dejstvo, ki ga je opaziti v volivnem boju. Opažati je tendenca, da se hočejo združiti svobodomiselnih elementi, socialni demokrati in liberalci; kakor kaže tendenca, naj bi nastopil skupno proti nam. Rečem nasproti tej tendenci le eno: Ničesar nam ni ljubšega, kakor to, in da mi nimamo strahu in se ne bojimo niti skupnega nasprotnika. Zapomnijo pa si naj vsi srednji stano- vi, zlasti obrtniki in hišni posestniki, koliko bo vredno liberalno delo v bodočem občinskem svetu.

O, prmejš; kej tacga pa še ne! Jest sm mislu, de u cela moja bajta prebrnu, tku je prletu u pundelk zvečer Zane iz Iblane h meni na Kudelu, vrgu soj pinč na moja pojstla in se prjeu iz ube- ma rukama za trehbu.

»Za počt! Za počt!« je upou in se kar zviju pred mana.

»Za božja vola, Zane; kua t pa je?« začudu sem se jest in hitr skoču h umar pu brinu in mu ga začeu kar iz flaše u nafa ulivat. »A s tud ti pr ta »Glaue« kej przadet, de te tku razgaj- na, de se bujši, de b na poču?«

»Pena z luč! U kurite ta »Glaue« je blu še za nene udbornke premal, ne pa, de b jest bliz pršou in kej zajeu!«

»Kua t je pa pol? Pa puvej; sej veš, de sm jest toj ta nar bulš prijatu.«

Glede časopisov eno opazko. v Ljubljani izhaja »Jutro«, ki je najbrže spočeto v Belgradu in ki zanaša v Ljubljano belgrajske manire. Nevaren list to ni odraslim, nevaren je in poguben le mladim. Rečem javno v tem oziru odkrito to-le: Kdor je naš pristaš, naj čita »Slovenca«, »Našo Moč« in »Domoljuba«; kdor je liberalec, če že mora biti liberalec, naj čita »Slovenski Narod«; veliko pametnega v tem listu itak ne bo našel; kdor je pa socialni demo- krat, ta čitaj »Rdeči Prapor«!

Združeno slovensko ljudstvo.

Sklepam z nujno željo, da bi se v dobi, ko igramo Slovenci po zaslugi Slovenske Ljudske Stranke v širšem svetu važno ulogo, z vsem ostalim našim ljudstvom združilo tudi ljudstvo v Ljubljani, ki ji je odločeno, da igra vsled njene lege v prihodnosti najvaž- nejšo ulogo! Zato vsi v boj do zmage! (Navdušeno, dolgotrajno pritrjevanje.)

× × ×

Liberalni in naši shodi. — Ljubljanski pravljicar Dolfo. — Kje je dobil Ribnikar podatke o umrljivosti.

Za dr. Zajcem je govoril Ivan Ste- fe, ki je izvajal:

Nedavno sem srečal prijatelja go- stilničarja. Vprašal sem ga: »Kako je kaj?« Dejal mi je: »Bo že, bo že, samo včeraj je bilo bolj slabo.« »Kaj pa se Ti je pripetilo?« sem ga vprašal radove- den. »Veš,« zašepetal mi je, »včeraj je bil pri meni liberalen shod, pa so vče- raj še tisti gostje izostali, ki navadno pridejo.« (Veselost.) Taki so ti liberalni shodi, ki jih prireajo liberalci po Lju- bljani. Menda so tudi mnogi liberalci že prepričani, da treba dosedanje raz- mere na magistratu temeljito spreme- niti, zato jih na liberalne shode ni. Na dveh naših shodih pa je danes več vo- livev, kot jih je bilo na vseh doseda- njih liberalnih shodih. In nam ni treba mnogo shodov! Volivci in volivke S. L. S. že vsi dobro vedo, zakaj se gre, vsi dobro razumejo, kaj je njihova naloga, vsi od prvega do zadnjega hočemo z bojnimi razpoloženjem in navdušenjem naskočiti tisti magistrat, kjer je doslej gospodovala takorekoč samo ena ose- ba, ki je bila Program in Cekin ob- enem! (Klici: »Tako je!«) Vsi hočemo, da preženemo zaspano liberalno kima- nje in da se začuje v mestni posveto- valnici svobodni glas vseh Ljubljanč- nov!

Kaj pa hočejo liberalci na svojih shodih? Poslušajte kaj govore o tem, ako pridejo »klerikalci« na mestni ma- gistrat ljubljanski. Ribnikar je nedav- no govoril o tem: Ako zmagajo kleri- kalci v Ljubljani, bo moral vsakdo podpisati župnikom reverz, da ne bo hodil v gledališče. (Bučen smeh.) Prav imate da se smejete — tu v Ljudskem Domu gradimo ljudsko gledališče. In kaj pravi še gospod Dolfo? »Že sedaj se širi vest, da mislijo klerikalci napravi- ti najprej na Grad božjo pot in 12 staci- jonov ter da hočejo naseliti menihe na Gradu. (Splošna veselost.) Zopet se smejete in ni vas strah? Res čudovit uspeh Ribnikarjevih prorokovanj. Mi- slim, da bi fajmošter Berce bil lahko vesel, če bi mi napravili božjo pot na Gradu. Potem je Ribnikar na liberalnem

snodu potrpežljive Ljubljančane še ta- ko-le strašil: »In napraviti nameravajo klerikalci po ljubljanskih cestah javne puščice v katere bodo morali denar me- tati za razne fajmoštre.« (Smeh.) Mislim, da bi bile take puščice na mestu za me- stni deficit ali pa za uboge žrtve libe- ralne brezvestnosti pri Glavni posojil- nici! Nekaj pa je Ribnikar pozabil po- vedati: Če pridejo klerikalci na mestni magistrat bodo Ribnikarja obrili in ostrigli in Ribnikar bo moral ostrizen in obrit letati po Ljubljani. (Bučna ve- selost.) Pa pustimo šalo — resno je tre- ba vprašati, ali ima tako gobezdvanje kaj skupnega z mestnim gospodarst- vom, ali ni taka farbarija naravnost razaljšiva za Ljubljančane, ali res mis- lijo liberalci, da imajo Ljubljančani v glavah Ribnikarjevo vodo?

G. dr. Zajc je omenil, da je Ribni- kar previsoko zagrabil ljubljansko umrljivost. G. dr. Zajc je zdravnik, ki zdravi ljudi, g. Ribnikar je pa živino- zdravnik, ki je po Hribarjevi milosti postal neizprašan mestni tržni nadzor- nik. Zato ni čuda, da je Ribnikar za- grabil za pole, ki so mu bolj pri rokah, je tako zamenjal seznamek umrlih Ljubljančanov z zaznamkom poklanih kur in petelinov. Tako je nastala ta Ribnikarjeva »pomota« o preveliki umrljivosti Ljubljančanov. G. dr. Zajc bo gotovo s tem pojasnilom zadovoljen. (Bučen smeh.)

Hribarjeva fotografija. — Kako je šla Hribarjeva ločena žena iz njegovega doma. — Kako bo Reisner skrbel za davkoplačevalce, ko še za svoje ne skrbi.

Liberalci se na svojih shodih skrb- no ogibajo stvarnih razpravljanj o mestnem gospodarstvu. Navadno se njihovi govorniki izgubljajo v osebnos- ti. Če hočejo boj z osebnostmi, posve- tilo jim bomo, da bodo marsikomu stali kvišku lasje. Na liberalnem shodu na Dolenjski cesti je nekdo kazal dr. Pe- ganovo fotografijo, ko je bil še Savan. To je pač neslanost, ker vsak ve, da ta- krat nismo imeli še nobenega našega ferijalnega akademičnega društva in da sploh vsak, ko k pameti pride, lahko pristopi v vrste S. L. S. Ker pa liberalci tako ljubijo fotografije, naj bi raje ka- zali okoli tisto fotografijo, na kateri je fotografiran bivši župan Hribar z go- spodično Bajtovo, — fotografijo, ki je tudi igrala ulogo pri ločitvi Hribarje- vega zakona, pri ločitvi, pri kateri se je pokazal Hribar tolikega kavalirja, da je morala njegova žena mučenica za- pustiti dom brez vinarja in si je morala izposoditi potem od kuharice 50 K. (Klici: »Škandal!«) Takih stvari seve, ne čitajo liberalci v listih, ki pravijo, da so »neodvisni«.

Z Ribnikarjem hodi po liberalnih shodih tudi iz včerajšnjega zasedanja deželnega zbora znani fizik profesor Reisner. Ta mož silno zagotavlja, kako bo skrbel za Ljubljančane. Hitro mu dajmo priliko: pokaže naj to najprej na svojem svivolasm očetu, katerega vsi poznate in spoštujete in za katerega sin ne skrbi. Tudi po Kranjski hranil- nici se mnogo udriha na Reisner - Ri- bnikarjevih shodih, liberalni konkurzi pa vun lete. (Veselost.) »Kranjska hra- nilnica« je zgradila v Vodmatu krasno

palačo za onemogle — za to ji, če hoče- mo biti nepristranski in pošteni bod- vsa čast. Marsikatera liberalna žrte! »Glavne« posojilnice bo še tu spravlj- na. Ta zavod mora biti res zelo dober, ker profesor Reisner, pusti v njem — svojo mačeho, pusti, da za njegovo ma- čeho skrbi »Kranjska posojilnica«. N- moja naloga brani »Kranjsko hranil- nico«, le to rečem, če bi se strinjal z na- padu nanjo, bil bi gotovo bolj »nobel- kot je profesor Reisner. Sedaj pa vpra- šam: Kako bo skrbel profesor Reisne- za ljubljanske davkoplačevalce, če še za svoje ne skrbi. Naj skrbi najprej za svoje, potem naj se ponuja Ljubljan- čanom, ki ne marajo — trdih src. (Tako je!)

»Vzorno« gospodarstvo. — Najdražja voda v Avstriji!

O »vzornem« mestnem gospodar- stvu govori Ribnikar, ki je bil brez sku- šnje pomaknjen v osmi činovni razred. Povedal naj bi raje, da so se mestne naklade »vzorno« povisale od 6 na 33 odstotkov in če je govoril o vodi v Lju- bljani tako, kakor da bi bil Hribar ali Ribnikar ljubljanski Mojzes, potem naj bi bil tudi povedal, da imamo v Ljub- ljani najdražjo vodo v Avstriji in da so drugod, kjer nimajo Ribnikarjev in Hribarjev, v tem oziru srečnejši, pove- dal naj bi, da imamo v Ljubljani naj- dražjo elektriko in najdražji in za nič plin. Ribnikar govori, kakor da bi vse velike stavbe v Ljubljani ne nastale, ako ne bi bilo Hribarja. Celo pošte bi men- da Ljubljančani ne potrebovali, ako ne bi bil tu Ivan Hribar. Čudno, da po drugih mestih, kjer ni Hribarja, ima- jo tudi take in še večje stavbe. Injustična palača vendar ni nastala radi Ivana Hribarja! In Ribnikar je imel ce- lo predrznost, da je poveljeval Ivan Hribarjeve zasluge za hotel Tivoli.

Razkritja o hotelu »Tivoli«. — Kdo ima prav: dr. Tavčar ali Ribnikar?

Za danes naj o tej sijajni Hribarje- vi zgradbi podam nekaj števil, ostalo že še sledi. 17. marca leta 1908 je odo- bril občinski svet za stavbo 1 0 5 0 0 0 K. 21. julija 1908 pa je v seji občinskega sveta poskočila vsota že na 140.000 K. Mestnemu inženirju Cirilu Kochu, ki je smel izostajati od uradnih ur, ne da bi to naznanil svojemu šefu nadsvetniku Duffetu, se je določilo nagrade 3000 K. V seji 2. marca je Hribar zopet potrkal na radodarna srca mestnih očetov in dobil je za hotel »Tivoli« zopet 18.638 kron. Pa to še ni zadoščalo. Dne 7. ju- nija 1909 je zahteval še 9585 K in Ilija Predovič je sunil Jožefa Turka po- rebra, zaklical mu »Ej, kimaj brate!« in ves občinski svet je kimal. Od 105.000 K na 171.223 K 78 v, je bil pač velik skok! No, to je občinski svet sprejel, nasproti tem dovoljenim kreditom se je pa iz- plačalo: Cirilu Kochu, mestnemu inže- nirju, 4314 K 90 v, za druge stvari se je prekoračil kredit še za 37.224 K 62 v. Občinski svet je torej dovolil najprej 1 0 5 0 0 0 K, nato skupno 1 7 1 2 2 3 K 78 v, izplačalo pa se je 2 0 8 4 4 8 K 4 0 v! (Splošno ogorčenje.) Nato se je pa še le izkazalo, da stavba ni za nič in da je tre- pa za popravila še 24.000 K, torej v se- ga s k u p a j 2 3 2 4 4 8 K 4 0 v! (Klici: »To je res krasno gospodarstvo!«) Tudi

»Sej t um puvedu! Zatu sm vnder h teb pršou. Pa mal uš mogu putrpet, de h seb pridem.«

»No, um pa putrpou. Pa se used kela na stou in kumot se nared. Ke se uš uddehnou, uš pa puvedu, za kua čš počt.«

Zane iz Iblane me je ubugu in se usedu, pa kumi je dobr sedou, ga je že spet prjel, de je začeu kar skakat pu sob in se pu kuleneh toučt, kokor de b znoru.

»Zane, teb se pa meša, al kal?«

»Pena, prsmoda! Kdaj se je pa še tku pametno čluvek kokor sm jest, mešal? Zmešane ldi morš jt iskat u uredništu mladinarske šufecne. Tam je tak blagu za dubit.«

»Ja, kua t je pa?«

»I, pr ta »Noumo svete« sm biu snuč!«

»Pa tu te tku razgajna, de s tak? A s kej tacga večerju?«

»Kaj t na pađe u glava! Večerju sm dobr, še clu prou dobr. Tud čez kapla se ni nč za prtožt; ampak neki družga je blu.«

»No, pa puvej! Uma pa djala na protokol, če je kej pusebnga. Kar lepu se used in prgmah bod, drgač na uva pršla nekamer napre!«

Zanete je pr tem skakajne tku uro- če ratal, de je mogu sukna dol slečt predn se je usedu. Ke se je mal uhlađu in sape nalovu, je pa začeu:

»Maš puper pa plajbes pr rok?«

»Je že use tle.«

»Astn pa piš: Učeri sm sedou pr ta

»Noumo svete« tam nasprut kulezeuma in se trahteru, kokr je moja navada, kedr mam kej pinka — veš, brez pinka na grem jest nakol u uštarija. Tam pr en drug miz pr peč je sedel eneh šest bulšeh gespuđu in sa se gilh tku trahterl kokr jest. Kar naenkat prkreula u soba — kaj prauš ldu? Ta-la!« in Zane je pruleku iz varžeta en pupir, ke je bla na nem iz plajbesam nari- sana ena zveržena glava.

»Tu je ja bau-bau, al kokr prau sam seb: oberbau-bau mladinarske šufecne,« sm prpounu jest, ke sm zagledu pred saba tku fajn putretirana figura.

»Zadeu s, Pepe! Astn, ta oberbau- bau je pršvedrou u soba h »Noumo svete« in se tou prslint tistem gespu- dem, ke sa sedel pr peč. Ke sa pa ge- spudi zamerkal, kua ta člouk špeku- lera, sa se hitr mejhn bl razmeknil ukul mize, de b oberbau-bau na mou več placu. Jest na vem, za kua sa se ga bal h miz. Murde zatu, de b se negau glaž iz nhnm na zmešu, ke je gespuđ dohtar Demšar reku, de je iz nahtereh glažu hedu navarn pit. Nej u že tu, kokr če; oberbau-bau holt ni najđu več placu pr tist miz, če tud je biu neki znan al še clu u žlaht iz testem gespu- dem, in zatu se mu je nus u lft zavihu — na duš in na teles nuralnem ldem se pr takeh prložnasteh nus dol pubes — temu se je pa tku hedu u lft zavihu, de je iz nim zadeu u tist električen knof, ke na sred sobe dol vesi in je prpraulen za kelnarca publikat. Nč ni pumagal. Usest se je mogu za urata h

miz, preh pa je še pruleku iz varžeta en kp pismu in jh vrgu na miza.«

»Kašneh pismu?«

»Čak no, de puvem! Vrgu je na miza tiste pisma in ke je gespuđična kelnarca pustaula prednga en ferkle ta črnga in ga prašala, če u kej večerju, je pugeru en svinsk jezek iz kislma zelam. — Gespuđična se je neki na- muzala, ke je slišala ud svinskega je- zika in tku usta zveržila, kokr de b tla rečt: »Svinsk jezek maš ja sam!« na glas je pa prstaula: »Svinskega jezika pa ncoj nimama — u kuhn.«

»Pa prneste en prejon purmana pa sulata zraven!« reku je natu neki najavolen in začeu pisma udperat in pregledvat. Iz ta perum pismam ni mogu bi nč kej zaduvelen, zatu ke je tku skremžu ubraz, ke ga je začeu brat de sma uži, ke sma ga vidl, mislel: tu je pa res ta prau bau-bau. Tud pr ta drugmo pisme se mu ubraz ni nč zgli- hu in tku je šlu naprej du ta zadnga zraven je pa čeu čas gudrnou: »Tu s osli! A mislja, de sm jest meljonar, de me ud ush plati tirjaja?! Edn ud našel bau-bauvu ja je mogu že pred tem sitnežem na Lašk u Florenc pubrisl! zdej ja um mogu pa še jest za n'm ke oberbau-bau, kokr use kaže,« in jezn je biu tku, de se mu je nus tku zavihu de je biu bl pudobn kašn rolsardl kokr pa čluveškmo dele glave. Usa t lubezniva pisma mu pa nisa prou n- apetita pufdrbala in ke je gespuđična kelnarca pustaula purmana pred nega- je tku hitr zgini iz talarja, kokr de b mou repetnice. Na purmana s je prvoš-

od drugih mestnih stavb morajo dobiti in bodo dobili ljubljanski davkoplačevalci točne podatke, da bodo v pravilni meri videli Hribarjevo gospodarstvo, ki je kot zadnje delo postavilo »Hotel Tivoli« in ki zato zasluži, da se ime »Hotel Tivoli« spremeni v »Hribarjev Dom«. Notri pa se naj napravi muzej vseh tistih korit, ki so bila na magistratu in ki se pod kontrolo S. L. S. več pojaviti ne smejo! S. L. S. proglašajo odkrito načelo, da noben občinski odbor ne sme! (Burno odobravanje.) Zato korita lahko pošljemo v muzej! O tem, kako je bilo mestno gospodarstvo, moramo že bolj verjeti dr. Tavčarju, ki je bil občinski svetnik, kot pa Ribnikarju, ki že ve zakaj se mu je Hribarjevo gospodarstvo zdelo tako silno dobro. Dr. Tavčar je po razpustu občinskega sveta še javno izjavil, da je bilo občinsko gospodarstvo za voženo. In dr. Tavčar že ve, ker je bil v občinskem svetu. Zato pa bi bilo od Ljubljancem neumno, da bi šli v boj za gospodarstvo, katero sam dr. Tavčar priznava za za voženo.

»Škodljivci Ljubljane.«

Na vseh svojih shodih se je doslej dr. Tavčar zaletaval v Ivana Kregarja in mojo malenkost, češ, da taka davkoplačevalca kot sva midva ne bi smela pošiljati pritožbe na deželni odbor. Sedaj so pa izšli volivni imeniki, v katerih so zabeležene tudi davčne podstavke in tu se vidi, da plača dr. Ivan Tavčar davka 701 K 16 v, Kregar pa 1174 K 39 v in če se moje solde prištejemo plačava s Kregarjem skoro še enkrat toliko davka kot dr. Tavčar, torej imava v Ljubljani še enkrat toliko za govoriti kot dr. Tavčar. (Veselo.) Kar se pa tiče najine pritožbe radi zgradbe hotela »Kreditne banke« vem, da je bil upravni odbor proti, da je tudi dr. Tavčar smatral tisto zgradbo za neumen Hribarjev projekt, vem, da nama je »Kreditna banka« hvaležna, da v sedanjem položaju ni obremenjena s to zgradbo. Kreditni banki in Ljubljani sva s Kregarjem storila veliko uslugo, da nima zopet tako ponesrečene stavbe kot je hotel »Tivoli«. Če misli Tavčar, da bi pri zgradbi, do katere bi pa sploh ne prišlo, imeli glavni zaslužek domači obrtniki, potem ne pozna Hribarja. Če dr. Tavčar hoče govoriti o »škodljivcih Ljubljane«, tedaj naj prizna, da so bili »škodljivci Ljubljane tisti, ki so preprečili v Ljubljani škofove zavode in s tem zadali resnično velikansko škodo ljubljanskim obrtnikom in trgovcem. (Tako jel) Škodljivce naj gre iskat k liberalni »Glavni posojilnici«, o kateri pravi ljudski glas, da je liberalna »Todtenkamra«, škodljivce Ljubljane naj išče med tistimi, ki so s svojo nesrečno nesocialno politiko zagrešili, da je Ljubljana narastla za časa njihovega gospodarstva samo za 4000 oseb, da je de-

lavstvo bežalo iz Ljubljane. S tem so največ in neizmerno škodovali ljubljanskim trgovcem in obrtnikom.

Liberalci in nižji uslužbenci. — Kako bodo liberalci vsak vinar trikrat obrnili.

Liberalci nižjim uslužbencem zboljšanje položaja vedno obljubujejo, ker pravijo, da je to najcenejše. Dr. Tavčar je dejal na nekem shodu, da njegova stranka stoji na stališču, da je pošten delavec vreden poštenega plačila. Tako govore liberalci sedaj, ko jim voda teče v grlo. Zakaj pa niste, če stojite na stališču, da je pošten delavec vreden poštenega plačila, 15 let ko ste imeli moč v rokah, dali tako plačilo policiji, užitninskim uslužbencem in drugim nižjim magistrat. uslužbencem? Koliko so vredne liberalne obljube priča tole: Do nedavnega časa so liberalci imeli tudi večino v dež. odboru in zbornici. Dne 20. dec. 1898 je bil v deželnem zboru sprejet predlog, naj se deželnim uslužbencem uredi in izboljšajo razmere. To je bilo sprejeto — liberalna večina pa ničesar ni storila. Še le ko je S. L. S. dobila večino, je uslužbencem izboljšala razmere, ne da bi bila prej kaj obljubovala. Smatrala je to za svojo dolžnost. Kaki pa so liberalci? Komaj je Tavčar na enem shodu metal okolu s raznimi obljubami nižjim uslužbencem, že je na drugem shodu govoril: »da bodo morali napredni občinski svetniki vsak vinar trikrat obrniti, predno se izda«. Sedaj si pa predstavljajte dobro rejene napredne obč. svetnike, kako bodo vsak vinar trikrat preobračali, predno se bo izdal. (Veselo.) To bo prizor za bogove. Koliko časa bo tako preteklo, predno bo plačan en sluga po starem sistemu, da bi mogli misliti na to, da bi vsi uslužbenci dobili plačo po novih sistemih, za to pri tako zamudnem obračanju vinarjev ne bi bilo časa. Zato je treba v občinski svet nujno nekoliko modernejših ljudi! Bilo bi boljše, če bi dr. Tavčar, na drugih krajih priporočal tako trikratno preobračanje vsakega vinarja, ne pa tam, kjer je treba nižjim uslužbencem pomagati. Jako koristno bi bilo n. pr. če bi upravni svetniki »Glavne posojilnice« trikrat preobrnil vsak vinar, predno so si izplačevali za svoje modre seje po 6 K dijet, trikrat naj bi se preobrnil vinarji, ko je likvidacijski odbor »Glavne« posojilnice dovolil svojemu predsedniku bogatemu nadsvetniku Višnikarju 300 K za pot na Dunaj, kar tako sijajno kaže liberalno požrtvovalnost za uboge žrtve, trikrat naj bi preobrnil vinarje v prejšnjem liberalnem občinskem svetu, ko so odstopali svet raznim liberalnim mogotcem, trikrat naj bi tudi dr. Tavčar preobrnil vsak vinar, kadar deželi polaga svoje račune.

Vsem pravico!

Delegacija S. L. S. v občinskem svetu ljubljanskem bo v prvi vrsti zastopnica zatiranih slojev. Vsem pravico! In tudi tisti, ki so doslej volili z liberalci se bodo prepričali, da hoče S. L. S. z odločno voljo tudi v ljubljanskem občinskem svetu zastopati ponosno svoje ljudsko ime v korist vsega prebivalstva. Ne višjim groš, nižjim pa knof — ampak vsem ljubljancem srečo in napredek!

Jesenške novice.

j Koliko je Nemcev na Jesenicah? Pri ljudskem štetju so jih našli 405, nič več in nič manj. Koliko izmed teh pa izhaja iz pristne slovenske kranjske korenine, ki nemški le ovseno tolčejo, nismo hoteli preiskavati. »Naprej« pravi: »Med njimi so bili pristni Gorenjci (rovtrariji), ki jim pa mogoče nemški jezik nese in zato jim nič ne zamerimo, ker Slovenci ž njimi tudi niso veliko izgubili.« Mi smo tudi tega mnenja, da za sociji, ki so se dali za Nemce vpisati, mati Slovenija ne pretaka posebno bridkih solz. Grüss Gott!

j »Jutraši« so začutili narodno potrebo, da so se obregnili ob lepo narodno igro g. Steržajev »Upor Bohinjcev«, ki jo je tukajšnje delavsko društvo trikrat uprizorilo ob velikanskem navalu občinstva in z veseljem moralnim in gmočnim uspehom. Tudi »Jutraši« so bili uprizorili trikrat »Miklovo Zalo«, sedaj pa se med seboj prepirajo, kam je šel dobiček teh prireditev. Ves uspeh obstoja v tem, da imajo od prireditev okrog 250 K — deficit! Seveda, o narodnosti ima pač vsak svoje pojme, »Jutraši« pa še prav posebne.

j »Zlatorog« se imenuje nova narodna igra, ki jo je nam poslal gospod Abram, župnik v Biljah pri Gorici. Uprizori se na Jesenicah takoj po Veliki noči, ker dotlej so v našem društvu oddane že vse nedelje in prazniki.

j Obravnava za novo šolo na Jesenicah se je vršila pretekli torek mirno in uspešno. Prostor za novo šolo je sedaj zagotovljen, dasi ga je bilo jako težko dobiti. Gotovo pa je tudi, da je ta prostor skoro edino primerno stavbišče, kar jih je sploh še dobiti v jeseniški dolini, ki je že itak skoro docela zazidana. Upamo, da z novo šolo, za katero ministrstvo dela učne načrte, Jesenice dobe zaklad, ki bo donasal stotero obresti, — seveda, ako bo šola imela tudi primernih učnih močij.

j Zabavni večer priredi Katoliško delavsko društvo svojim članom jutri, na pustno nedeljo, ob navadni uri v »Delavskem Domu«.

Idrijske novice.

i Argentinsko meso dobimo tudi v Idrijo. Kakor poročajo, pride 26. ali 27. t. m. v Trst. Za Idrijo ga je določeno 3000 kg. Prevzela sta ob občine prodajo dva mesarja. Cena mu bo 1 K 36 vin. od kilograma, torej bo 24 vinarjev ceneje kakor domače.

i Računski sklepi mestne občine za leto 1910. so razpoloženi. Ker bo prilika zlasti po seji še govoriti o računskem zaključku, podali bomo v eni prihodnjih števil »Slovenca« nekaj glavnih števil, kakor jih izkazuje županstvo. Za današnji list so nam podatki došli prepozno.

i Glavni pregled dohodkov našteva: Začetni blagajniški prebitek 1 K 07 vin., uprava vobče 922 K 86 vin., uprava mestne imovine 120.600 kron 83 vin., zdravstvene in blagotvorne zadeve 1839 K 70 vin., šolstvo 1745 kron 76 vin., raznoterosti 61 K 33 vin., prehalni dohodki 83.330 K 78 vin. Skupno 208.502 K 33 vin.

i Glavni pregled stroškov izkazuje: Uprava vobče 17.386 K 47 vin., uprava mestne imovine 4367 K 66 vin., ceste 29.342 K 18 vin., zdravstvene in blagotvorne zadeve 14.048 K 09 vin., šolstvo 14.437 K 84 vin., raznoterosti 15 kron 90 vin., izredni troški 28.772 K 87 vin., prehalni stroški 100.059 kron 62 vin. Skupno 208.430 K 63 vin. Torej je po tem računu končni blagajniški prebitek 71 K 70 vin.

Tržiške novice.

t Umrla je 23. t. m. gospa Ljudmila Jagodic, c. kr. finančnega svetnika vdova in mati tukajšnjega okrožnega zdravnika dr. Mano Jagodica.

t Po zadnjem štetju ima naš trg 2630 prebivalcev; med temi je 2337 Slovencev, 255 Nemcev (med temi 6 izven-državnih), 17 Lahov, 21 Hrvatov. Moških je 1199, žensk 1431. Vseh hiš je 223, strank 607. Drugovercev in sicer protestantov različnih ločin je 11, ki imajo v trgu svojo molitnico.

t Društvene veselje. Predpustna veselica je uspešna prav dobro; zlasti je vzbudila veliko smeha igra »Kmet Herod«. Nekajkrat smo že tudi opazili, da se veselica ne začne točno ob pravem, napovedanem času, dasi je to navadno izrecno omenjeno na vabilih in so ob tistem času večinoma vse vstopnice že oddane. Zato pričakujemo prihodnji več točnosti. — Bila je ta veselica prva v spodnji društveni dvorani. V ta namen je bilo treba oder skrajšati in napraviti nov vhod sredi dvorane. Bila je to jako srečna misel, na videz premajhne domače prostore pripraviti za večje igre in sedaj je ta misel uresničena. — Pustni torek ob pol osmih zvečer bo zopet v društvenih prostorih domača zabava s tombolo. Vstop je dovoljen samo društvnikom.

t Dopis v »Gorenjcu« o I. konsumnem društvu popravljamo v toliko, da hranilnica in posojilnica v kaplaniji pri njem ni izgubila še čez 1691 K, ampak da je bilo vse njeno posojilo, dano temu konsumu, povrnjeno že začetkom lanskega leta. Zato bi dotičnemu dopisniku prav toplo polagali na srce, naj se v prihodnje najprej pouči o resnici in šele potem piše.

Dnevne novice.

Vse p. n. naročnike, ki prejmo jutri po pošti položnice, prosimo, naj se jih izvolijo takoj poslužiti, da moremo poskrbeti za redno daljše pošiljanje.

+ Po vojski so vsi junaki. V soboto je bil deželni zbor; to zasedanje je bilo po cesarjevih besedah »kratko ali dobro«. Tudi liberalcem je bila dana prilika, da pokažejo, kaj znajo ali vsaj tisto dokažejo, kar po svojih shodih govorijo. Liberelec je strašno korajžen in bojevit, kadar je v oštariji; ampak kadar je v deželnih zbornici, tam je pač stvar drugačna. No, zato so si pa S. L. S. privoščili liberalni listi. To je bilo gromenje celi teden, enkrat »Narod«, enkrat »Jutro«, »Jutru« so celo »malar-

ji« na pomoč priskočili ter so naslikali sliko, kako dr. Šusteršič lovi Ljubljano. Pri tem so se zelo blamirali: na sliki se vidi, da je treba samo še koraka, pa jo ima. Bilo je radi tega po Ljubljani mnogo smeha na račun mladina, ker se na sliki vidi, da bodeta kmalu skupaj, kajti lepa Ljubljana je že tako pametna in solidna, da se ne bo možila na prazne »Jutrove« kase. Vsako jutro in vsak večer smo brali »o sleparjih, goljufih, izdajalcih itd.« Hvala Bogu, lahko rečemo, naši ljudje so postali za liberalne pisarije popolnoma gluhi; naši ljudje so se od liberalnega časopisja popolnoma emancipirali. Ko bi imeli liberalni listi količ-kaj vpliva med našimi ljudmi, bi nas že zdavnaj ne bilo; danes smo že tako daleč da se za »Narod« živ krst ne briga. Ta teden so se spravili na naše združništvo. Usoda pa je hotela, da so takrat, ko so hoteli nas udariti, bili sami udarjeni. Šibo, katero so vzdignili, je padla nanje. Na cente popirja se je že popisalo zoper naše združništvo ali brez uspeha. Danes je naše združništvo zdravo, solidno in zaupanje uživa-joče pri vsem prebivalstvu, liberalcem pa poje bobnen. »Pred nami bobnen ropota.« Liberalizmu je odklenkalo pri nas v politiki. Kar je pa liberalizem v našem gospodarstvu napravil, to bodo pa liberalci kmalu na lastni koži občutili, tako da se jim bo tema pred očmi delala. Za slovenski liberalizem prihajajo sodni dnevi. Ljubljanski meščan, ki stoji sedaj v volivnem boju, ako noče biti sojen, bo pač sedaj vedel, na kateri strani je njegova moč in njegova prihodnost. Kdor hoče, da bo Ljubljana, katere obrt in trgovina vsled obupanih gospodarskih razmer, povzročenih po brezvestnih in lahkomišljenih ljudeh, tako propada in nazaduje, zopet vstane, naj si poišče pastore v S. L. S.!

+ Hranilnica kmečkih občin je pričela danes uradovati. Uradne ure so vsak dan od 8. do 12. ure. Uradne prostore ima v hiši Zadržne zveze, Dunajska cesta št. 32. Opozarjamo občinstvo na inserate tega novega zavoda.

+ I. delavski tečaj, ki ga po municicini deželnega odbora vojvodine Kranjske priredi J. S. Z. v Ljubljani od 5. do 12. marca, obeta roditi veliko uspeha. Kljub temu, da bo trajal tečaj cel teden, se je že dozdaj priglasilo lepo število delavk in delavcev, ki se udeležijo celotnega tečaja. Priglasile so dozdaj udeležence in udeleženice tečaja sledeče naše organizacije: 1. Podporno društvo tobač. delavstva, Ljubljana (1); 2. K. s. izobraž. društvo Moste-Selo (1); 3. Delavsko bralno društvo Kamna gorica (1); 4. Kres, Gradec (1); 5. skupina J. S. Z. Trst (1); 6. Skupina J. S. Z. predilnica, Ljubljana (1); 7. Skupina J. S. Z. Litija (3); 8. K. s. izobraž. društvo Ajdovščina (1); 9. Skupina J. S. Z. Vrhnika (1); 10. Skupina J. S. Z. Moste-Selo (1); 11. K. s. izobraž. društvo Drav-lje (3); 12. Delavsko izobraž. in podp. društvo Boljunc pri Trstu (2); 13. Skupina J. S. Z. Javornik-Koroška Bela (1); 14. Skupina J. S. Z. Kamnik (1); 15. Skupina J. S. Z. Miren pri Gorici (1); 16. K. s. izobraž. društvo Škedenj pri Trstu (1); 17. Slov. kršč. soc. delavsko društvo Celovec (2); 18. Društvo sv. Jožefa, Tržič (2); 19. Nada, Ljubljana. — Tečaj sam ima predvsem namen, da poda delavstvu sistematično izobrazbo v zadevah, ki tičejo delavsko organizacijo. V nedeljo dne 5. marca bo dopoldne delavsko zborovanje v Ljubljani, zvečer pa v Rokodelskem domu časten večer za udeležence tečaja. Nas predvsem veseli, ker bosta na delavskem tečaju tako častno zastopani Koroška in Primorska.

+ »Zedinjena Italija«, koje glasnik je rimski župan, gospod Ernesto Nathan, stoji na kaj lončenih nogah, ker se mora zadovoljiti s tem, da je k proslavi tega zjedinenja prišel laškemu kralju prvi čestitati — kralj Peter, ki je na zelo, zelo čuden način prišel do svoje krone, tako da je rajni kralj Edvard VI. prekinil z njim vsako obče-vanje. Zdaj pa čujemo, da obišče Rim dunajski »Männergesangverein«, ki bo poleg nemških svobodomiselnih poslancev pod vodstvom gospoda Steinwenderja zastopal Avstrijo. Če bodo Lahi od tega veliko imeli, je drugo vprašanje. Menda sami čutijo, da je to kaj malo, ker vesoljno laško časopisje odmeva te dni velike žalosti, ker nemški cesar Viljem II. in avstrijski cesar Franc Jožef I. ne prideta v Rim, čeprav spadata k trovezci, ki se je Italija tako trdno drži. . . . To je tudi samoposebi umevno, zakaj, kdor gre letos v Rim, žali Svetega Očeta, če je katoličan, ali pa če, kakor cesar Viljem II., vlada veliko katoličanov. Na vsak način kaže to dejstvo, da rimsko vprašanje še danes ni rešeno in da Vatikan, ves katoliški svet, stoji v ostrem nasprotstvu zoper tiste, ki so svoje glavno mesto

Se en ferkle ta črnega in ke mu ga je gespudična pustaula na miza, zdihnu je neki u skrbel: »Gespudična, plaču b rad — enkat drukat. Tku sm letu, de sm pristošl zgubu pu pot. Scer sm čutu, de m je iz varžeta vn padu, pa sm s mislu: bod ker čš, sej tku nj noč not. Če m na kredetate, pa uzemte tamla moj klubuk; sej ncoj se na um u glava prehladu, če sm prou pu ne pulberan, ke je tku topl uzuni.«

Gespudična ga je pugledala ta peru pud noge, kokr de b na verjela, de b mogu ta člouk letet, pol pa na klubuk, ke je visu za nim na kluk, pa se je neki namrdnla: »Raj putrpim, de ute enkat drukat plačal.« in zasukala se je in udšla pu sojeh upraukeh.

Ke je gespudična kelnarca udšla, se je oberbau-bau uddehnu in nus se mu je mejhen zglihu, holt tulk kulker se da negau nus zglihat, in je spet pučas udšvedrou vn. Jest sm pa ustou še en čas u štari in vidu, kuku je gespudična kelnarca ubrisala iz ena cujna tista kluka, ke je mou oberbau-bau klubuk na ne ubešen, pol sm pa še jest udšou, seveda ke sm enkat ceha plaču.«

»Ti, Zane; al je pa tula tud res, kar s m tlela puvedu? Veš, jest b nč rad kermo krvice na delu, pa če je tist tud sm oberbau-bau?« sm prašu jest Zane, ta iz Iblane, ke m je jeinu pr-poudvat in je spet flaša iz brinucam nastavu na usta.

»Pepe, kua pa ti misleš ud mene! A s še kerkat slišu, de b se jest zla-gou?« zafržmagal se je Zane.

»Tist že vem, de ti punavad na la-žeš; al mal čudn se m pa le use tu zdi.«

»Pepe, če men na vrjameš, pa praši tlela gespude, ke sa ceu čas sedel ukul mize pr peč.« in našteu m je na ušesa pet takeh gespudu, de nism mogu več cviblat na resnic negave vesorje, zatu sm soj prutuko! sklienu in pud nega zapisu

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

papežu ukradli in uropali. Škandal pa je, da se udeležijo rimskih slavlji dunajski »Männergesangsverein«, kateremu pripada več katoliških duhovnikov članov in pa krščanskih socialcev!

+ **Laskava pohvala »Ljudske posojilnice«.** Od c. in kr. avstro-ogrškega konzulata v Čikagi priobčujejo ameriški listi: Chicago, Ills., dne 6. februarja 1911. — Cenjeni gospod! Pred nedavnim časom so se po nekaterih ameriških slovenskih listih širile neresnične vesti o »denarnem polomu« na Kranjskem, vsaj v kolikor to zadeva »Ljudsko posojilnico« v Ljubljani, o kateri se je trdilo, da je njeno poslovanje jako zanikrno in da je prišla v denarne težkoče vsled tega, ker ljudje trumoma dvigajo denar iz nje. Temu nasproti pa se na podlagi zanesljivih uradnih informacij konstatira, da nimajo one neugodne vesti o »Ljudski posojilnici« prav nikake podlage in da so bile le hudobno izmišljene. Iz popolnoma verodostojnega vira se je poizvedelo, da je imenovani denarni zavod marveč absolutno soliden in varen, da posluje vzorno ter da uživa splošno zaupanje. Prosim Vas torej, da priobčite v prvi prihodnji številki svojega lista resnici na ljubo primeren popravek v zgoraj označenem smislu ter mi doličeno število izvolite vpsolati, za kar se Vam v naprej zahvaljujem. — C. in kr. konzul: Silvestri. — S tem so lažnjivci in obrekovalci dobili krepko po zobeh.

+ **Proti volitvam v delavsko zavarovalnico proti neizgodam v Trstu** so vložili soc. demokrati protest. Soc. demokrati so doživeli precejšen poraz pri zadnjih volitvah v upravni svet in razsodišče.

+ **Gangl** je začel zadnje čase v svojega »Tovariša« nekoliko bolj čedno pisati. Toda spiritus anticlericalis ga preveč srbí, da bi se dolgo držal in zato rohani zdaj v svojem listu zoper klerikalce zaradi vseučiliškega zaklada. Gospod Gangl naj se pomiri; vseučilišče bomo dobili in še on se bo lahko vanj inskribiral pri kakem filozofu, da se bo navadil pametno pisati.

+ **Pododsek za državne uslužbence** je rešil dosedaj 54 paragrafov. V današnji seji je vložil poslanec Ribar resolucijo, v kateri se izraža zadovoljstvo glede opustitve pasivne resistance v Trstu. Prihodnja seja tega pododseka se bode vršila v sredo 1. marca.

+ **Papir vseh vrst**, za vse urade, priprost in fin, je sedaj urejen v tovarniški zalogi »Slovenske Straže«. Številnim naročnikom se pošljejo v kratkem vzorci. Vse urade prosimo, da zahtevajo vzorce in cenik potom pisarne »Slovenske Straže« v Ljubljani.

+ **Veterinarski svet na Dunaju.** Pod tem naslovom prinaša vrli »Novi čas« v Gorici naslednjo notico: »V veterinarskem svetu na Dunaju, ki ima važno nalogo pri povzdigu naše živinoreje, je doslej zastopal Primorsko, Kranjsko in Dalmacijo g. državni poslanec P. o v š e. Dne 7. t. m. pa je bil za udu temu svetu izvoljen s pomočjo primorskih Lahov g. Jakončič iz Gorice. Čudimo se, da se je dal g. Jakončič izvoliti od Lahov v tako važni svet. Saj je znano, da se g. Jakončič razume pač na kake druge reči, da pa o živinoreji nima pojma. Ker je g. državni poslanec Povše eden najodličnejših živinorejskih veščakov, ki je tudi na Primorskem že deloval v kmetijstvu, smo mnenja, da g. Jakončič najboljše stori, če odstopi z mesta, kamor ne spada in da na njegovo mesto pride mož, ki bo naši živinoreji res lahko mnogo koristil. In ta mož je g. P. o v š e.«

+ **Iv. Pokorn** †. Horjulj: V petek popoldne smo pokopali umrlega nadučitelja v pokoju Ivana Pokorna. Pogreb je pričel o veliki priljubljenosti ranjkega. Udeležili so se pogreba razna društva, občinski zastop, premnogi učenci pokojnega, številni njegovi tovariši in skoro vsa župnija. V Horjulju je bil celih štirideset let. Pokorn je bil mož »stare šole«, ali silno praktičen učitelj, dober sadjerejec, posebno se je zanimal za naše telovadce Orle in za šolsko mladino, kateri je tudi v svoji oporoki zapustil lepo vsoto za preskrbovanje šolskih potrebščin. Ravnotako ni pozabil v oporoki občinskih revežev. Stopil je v pokoj v jeseni, ko je izpolnil 40. leto svoje službe. — Na grobu je govoril g. Jos. Pristov. Krasne nagrobnice je zapel moški zbor učiteljev in domačih pevcev. — R. I. P.

+ **Po pasivnem odporu v Trstu.** Uradno se poroča, da se je včeraj zopet redno delalo po vseh uradih in zavodih. Tržaško finančno ravnateljstvo pa izjavlja, da se je vršila carinska služba zadnje dni v Trstu popolnoma normalno. Dne 20. februarja so odpravili 511, 21. februarja 459, 22. februarja 508 in 23. februarja 450 vagonov.

+ **Železniški in brzojavni polk pripravljen za Trst.** Železniški in brzojav-

ni polk je dobil ukaz, da mora biti pripravljen odriniti v Trst. Gre se za to, da se uduši popolnoma pasivni odpor. Če bo potrebno, odrine takoj del polka v Trst, ki prevzame službo uradnikov in uslužbencev, ki bi delali službo po predpisih. Odrinilo bi 200 do 300 mož v Trst.

+ **Smrtna kosa.** V Postojni je umrl gosp. Jožef A ž m a n, c. kr. cestni mojster in hišni posestnik. Pogreb bo v nedeljo ob 4. uri popoldne. Bil je poštenjak in je užival splošno spoštovanje. Naj mu sveti večna luč! — Umrl je v Krškem trgovec in posestnik g. Rupert Engelsberger, star 57 let.

+ **Odborova seja »Matice Slovenske«** dne 22. februarja 1911. — Predsednik poroča, da po zadnjem dopisu c. in kr. vojaškogeogr. zavoda na Dunaju dobimo korekture zemljevida slovenskega ozemlja meseca marca. — Za leto 1910 je plačalo 8340 družtenikov. Na podlagi ocene se sprejme spis »Kolera na Kranjskem«; spis »Bela Krajina« se v smislu štirih ocen vrne pisatelju. Določi se natančnejše knjižni program za leto 1911; v »Zborniku« izide med drugim »Bibliografija« dr. J. Šlebingerja. Štrekljevih Narodnih pesmi izide obsežnejši zvezek. Skupno z »Matico Hrvaško« izda »Matica Slovenska« Šimunovičev socialno-psihološki roman »Tudijana«. Prevod »Máchovega« »Maja« je treba v formalnem oziru dovršiti. Izdaje primerne spisa Tolstega se še ne da definitivno določiti. Vnanja oprema beletrističnih knjig se nekoliko izpremeni.

+ **Redni občni zbor »Slovenske Matice«** bo v nedeljo dne 5. marca 1911 ob 10. uri popoldne v Ljubljani v veliki dvorani »Mestnega Doma«.

+ **Umrla** je danes ponoči v Vipavi gospa Karolina Majer. Pogreb bo v nedeljo ob 5. uri popoldne. Svetila ji večna luč!

+ **Nov slovenski list v Ameriki.** Kakor se poroča iz Pittsburga je že zadnjo soboto izšla prva številka lista »Edinost«, katerega urejuje g. R. Gregorič. List izdaja tiskovna družba »Edinost«.

+ **Nova slovenska cerkvena občina v Ameriki.** V Springfield, Ill., so Slovenci ustanovili slovensko župnijo, katero bo oskrboval Rev. Albin Moder.

+ **Iz Ljubnega na Gorenjskem.** V nedeljo dne 26. t. m. priredi izobraževalno društvo v svojih društvenih prostorih predstavo »Urban Smukova ženitev«, narodna veseloigra v treh dejanjih in »Ženin Miha«, šaljiv prizor. Pričetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina: I. sedež 1 K, II. sedež 60 vin., stojšča 30 vin.

+ **Izreden slučaj.** Piše se nam iz Dobrépolj: Iz farne cerkve in skoraj vseh podružničnih žalno done zvonovi. Na včerajšnji dan, v petek, so kar tri matere na en dan umrle v otroški postelji. Vse tri imajo obilne družine: Jamnik iz Vidma, Hren iz Podgore št. 34 in Nosé iz Kompelj št. 30.

+ **Saniranje državnih financ na škodo občinam.** Z Dunaja se poroča, da je železniško ministrstvo naročilo vsled intervencije finančnega ministrstva ravnateljstvu državnih železnic, naj zdaj ne vplačajo občinskih doklad, marveč naj jih ostanejo dolžne.

+ **Nakup konj za vojaštvo.** Dne 2. marca ob desetih v Mokronogu in 3. marca ob osmih v Št. Jerneju na Dolenjskem bode komisija deželne bramborice nakupovala za vojaštvo sposobne konje. Dotični konji morajo biti 4 do 7 let stari, visoki 158 do 166 cm. Plačevali se bodo po 700 K. Razun tega zamorejo oni, kateri so prodanega konja sami vzredili, dobiti še darilo poljedelskega ministrstva v znesku 100 K.

+ **Čebelarstva podružnica na Vrhniki** priredi dne 5. sušca t. l. ob pol 3. uri popoldne shod čebelarjev v Kat. društvu rokodelskih pomočnikov. Podružnica šteje že do 40 članov.

+ **Šenčurski Orel** priredi v nedeljo dne 26. februarja, igrokaz »Očetova kletev« v treh dejanjih. Na sporedu je tudi petje in komični nastop medveda kot telovadec Orel. Za mnogoštevilno udeležbo prosi načelstvo.

+ **Zgradba uradniških stanovanj v Zagrebu.** Kakor poročajo zagrebški listi, sta se združila zagrebška stavbenika Benedikt in Baranyai ter bosta na Pantovčaku zgradila majhne in večje vile z vrtom, katerih vsaka bo popolnoma moderno urejena za eno samo rodino. Uradnik bo kakor doslej mesečno plačeval najemnino, a tekom 25 do 30 let postane lastnik vile, ne da bi potreboval kake temeljne glavnice, ali bi moral več plačevati. Graditelja sta že zaprosila oblastvenega dovoljenja za parcelacijo zemljišč in bosta tudi ulice sama zgradila.

+ **Umr** je danes zjutraj Janez Valant, posestnik v Novi vasi pri Lescah.

+ **Za okrožnega zdravnika v Novem Mestu** je imenovan dr. Buh, doslej praktični zdravnik na Vrhniki, ki bo vodil tudi bolnico usmiljenih bratov v Kandiji.

+ **Napaden vojak.** V Dornberg pri Gorici je prišel neki desetenik 47. pešpolka iz Gorice obiskat svojega znanca. Plesali so v gostilni pri Kerševaniju. Vojak, rodom Štajerc, se je hitro nalez močnega vina. Kmalu se mu je zdelo, da ga domačini prezirajo. Pustil je v sobi bajonet in odšel iz sobe. Šli so ga iskat a ga niso našli. Vojak pa je med tem hitel po hribu in prišel na cesto proti Tabru. Tu je srečal 64letnega Jožefa Poljšaka iz Tabora. Ta je mislil, da je vojak dezerter. Vojak mu je nekaj zaklical, kar je Poljšak smatral za grožnjo. Nastal je pretep, v katerem je stari Poljšak zadal vojaku 20 globokih ran po celem telesu. Poljšak je nato hitel javiti orožnikom, da je dobil dezerterja. Vojak je pa med tem prišel do Tabra, kjer je nezavesten padel v neko lužo. Prihiteli so ljudje, ki so ga obvezali za silo in ga nato odpeljali v bolnišnico v Gorico. Posledice pijanosti!

+ **Poskušeni samoumor.** V Kranju se je te dni Vinko Majdičev hlapec F. I. iz neznanih vzrokov z britvijo vrat prerezal ter si s tem prizadejal smrti, nonevarno poškodbo.

+ **Novo slovensko pevsko društvo** nameravajo Slovenci ustanoviti v Little Falls New Yorku.

+ **Predpustnico** priredi Kat. izobraževalno društvo v Trnovem na Notranjskem na pustni torek dne 28. svečana popoldne ob 3. uri v društveni dvorani.

+ **Umrl** je v Tomeju g. Ant. Šonc.

+ **Znamenita »križnotermalna kopel«** v Ljubljani. Zdravstveno prav dragocena iznajdba je izšla iz sanitetne tvrdke Kreuzversand (Dunaj-Monako). To je namreč parnovročna naprava, ki ga pripravno lahko vsakdo postavi v stanovanju. Potrebuje malo prostora, zunanost njegova, gumiran azbest, je pa jako prikupna. Aparat, ki ima četrto steno in praktično notranjo opravo, je v malo minutah sestavljen. Preprostost konstrukcije je naravnost presenetljiva, tla se ne pomočijo z vodo, v sobi se ne nabira para. V petih minutah si vsakdo lahko doma poleg svoje postelje za majhen denar pripravi potilno kopel. Kakor izpričujejo svečdoče, so se križnotermalne kopeli prav dobro obnesle pri prehlajenju, protinu, revmatizmu, ishiasu, dalje pri pomankanju panjakfkšajčžšššf pri pomankanju spanja, nervoznosti, boleznih na ledicah, sladkosečnosti in različnih infekcijskih boleznih. Med drugim je razgrnjeno natančno pismo g. primarija dr. Knappitscha, ki priznava, da so se križnotermalne kopeli na drugem medicinskem oddelku Splošne bolnice v Gradcu obnesle. V Avstriji je bilo teh aparatov že čez 11.000 prodanih različnim bolnicam, sanatorijem in privatnim osebam. Vsi, ki se za ta aparat zanimajo, si ga lahko tri dni, ne da bi ga morali kupiti, ogledajo od 9. do 12. ure dopolne in od 1. do 6. popoldne pri inženirju-potniku sanitetne tvrdke Kreuzversand v hotelu »Union«, I. nadstropje 11.

+ **HRVAŠKI SABOR.**

Poslanec Stjepan Radić je govoril do 2. popoldne, potem se je seja prekinila do šeste ure zvečer; ob pol 7. uri se seja nadaljuje in Radić govori do krog 11. ure ponoči. Na njegovo prošnjo predsednik seja prekine in določi nadaljevanje na 24. t. m. Ob 11. uri dopoldne se seja otvori in Radić s kratkim presledkom nadaljuje svoj govor tudi še ob pol dveh popoldne. Sam je izjavil, da bo s svojimi izvajanj gotov še-le danes 25. t. m. Jako dobro je v svojem govoru med drugim označil znano hvastanje dr. Masaryka glede Aehrenthalove politike na Balkanu, kot malenkostno; namesto da bi se zgubljaj z Vasiči in Nastići, naj bi se raje zavzel za ogrske Slovake.

Med Radićevim govorom so se seveda dogajale večje in manjše praske posebno s koalicijo, kateri pravi Radić, da jo bo narod z bičem izgnal iz sabora.

+ **Štajerske novice.**

+ **Nova podružnica »Slovenske Straže«** se ustanovi v nedeljo dne 5. marca pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Govori Fr. Zebot iz Maribora.

+ **Renegatstvo.** Pri občinskih volitvah v Št. Lenartu v Slovenskih Goricah, kjer je bilo vse izbornu pripravljeno, da se vrže nemško gospodstvo, je zadnji hip notar Štupica, so-ustanovitelj liberalne mladinske stranke, odločil za nemško zmago, ker ni šel volit. Ta čin je pribil razun naših listov tudi »Slavisches Tagblatt«. Mož na to pač ne bo mogel biti ponosen.

+ **Š Umrl** je v Schwanbergu pri L. niki g. Ludovik Zelzer v starosti 70 let. Umorila ga je neizprosna suša. Bil je član slovenske rodbine Zelzerjeve v Št. Ilju v Slovenskih goricah.

+ **Š Südmarka kupuje.** Zopet je kupila Südmarka na jezikovni meji dve posestev. In sicer za 40.000 K posestvo in gostilno gospe Tischler v Cirkovci nad Pesnico in veleposestvo R. Roterja na Stari gori pri Št. Ilju v Slovenskih goricah. Obe posestvi sta bvedno v nemških rokah.

+ **Š Narodni trgovec g. Milan Hočvar** v Celju slavi dne 3. sušca t. l. 25letnico obstanka njegove trgovine. Slovo Hočvarjeve trgovine je znan po vsej Štov. Štajerskem. G. Hočvar kaže vedno svoje pravo slovensko prepričanje.

+ **Š Maribor.** Govori se, da je režiser gledališča v »Narodnem domu« Berlina pustivši mnogo dolgov, pobegnil iz Maribora.

+ **Š Štrajk v Mariboru.** Mariborskimizarski pomočniki se baje pripravljajo na štrajk. Zahtevajo krajši delavski čas in zboljšanje plač. Vprašanje pa je, če bo ta od socialnih demokratov pravljena akcija imela kaj uspeha.

+ **Š Konkurz v Žalcu.** Kmetijski prekupec in hud liberalac Emerih Kukey je prišel v konkurz. Konkursi liberalcev so na dnevnem redu.

+ **Š Nesreča v trboveljskem rudniku** Delavec Mihael Špitaler se je v rudniku hudo ponesrečil. Voziček ga je tak hudo pritisnil k steni, da je dobil Špitaler težke poškodbe na hrbtu in spodnjem telesu.

+ **Š Odlični rojak umrl v Ameriki.** Amerike poročajo: Nagloma je umrl na svojem domu 126 v Boulevard, Weehawken, N. J., gospod Franc S. niza, ugleden član avstrijske kolonije v newyorški okolici. Ranjki je bil rojen v Sevnici na Spodnjem Štajerskem kot sin slovenskih starišev. V zgodnji mladosti je že zapustil rojstni kraj, prebival je več let v Italiji in na Francoskem, ter se približno pred 50 leti izselil v Ameriko, kjer si je s svojipridnostjo in delavnostjo pridobil lep premoženje. Bil je mnogo let član direktorija avstrijske dobrotelne družbe in je tu občeval s Slovenci, ne da bi vedeli, da je tudi on slovenskega pokolenja. Slučajno se je izvedelo za to, mož je od tega časa prav rad pohajal slovensko družbo. V teku let je bil skoraj popolnoma pozabil slovenski jezik. Govoril ga ni nad 35 let in še le z občevanjem s Slovenci si ga je zopet malo ozivil.

+ **Š Makole.** Ker se je veselica preteklo nedeljo tako dobro obnesla in smeli priliko občudovati krasno petje in dovršen nastop naših diletantov, so celo prireditev na splošno željo nedeljo, 26. svečana ob 3. uri popoldne ponovilo.

+ **NEMŠKI CESAR**

ne pride v Rim k jubilejskim slavnostim Zedinjene Italije, ampak pošlje pozdravit kralja Viktorja Emanuela prestolonaslednika, ki se vrne te dni iz Azije v Evropo. Laški listi so s tem jako nezadovoljni in še vedno upajo, da pride cesar sam v Rim.

+ **PRESTOLONASLEDNIK V ITALIJI**

Iz Turina se poroča, da avstrijski prestolonaslednik ne bo obiskal spomladni Rima, nač pa najbrže obišče turinsko mednarodno razstavo.

+ **NEMŠKA NABAVI DVA DREAD-NOUGHTA.**

Nemški mornariški minister je sklenil s tvrdko Armstrong & Company pogodbo, da se zgradi dva 16.000 tonska dreadnoughta.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnemkov pa je več! Zato pozor! Zahtevajte in jemljite samo izvirne zavoje s z imenom s

Kathreiner

Pevski zbori S. K. S. Z.!

Ravnokar razpošiljata odbora S. K. S. Z. in slovenskega glasbenega društva »Ljubljana« naslednjo okrožnico:

Bratsko društvo!

Odbor S. K. S. Z. je v svoji seji dne 21. februarja 1911 pod predsedstvom predsednika dr. Iv. Ev. Kreka poveril slov. glasbenemu društvu »Ljubljana« v Ljubljani tesnejšo organizacijo pevskih društev (odsekov), včlanjenih v S. K. S. Z. na čim širši podlagi. Sledeč temu povabilu si usoja podpisani odbor slov. glasbenega društva »Ljubljana« kot prvi korak k navedenemu smotru vpsolati sl. odbor priloženo polo v vprašanji, tičočimi se označene organizacije s prošnjo, da blagovolite isto vestno in natančno izpolneno kar najhitreje vrniti na naslov: Slov. glasbeno društvo »Ljubljana« v Ljubljani.

Zeleti bi bilo in prosi se, da se poleg odgovorov teh vprašanj posebej navedejo event. nasveti, želje ali potrebe, ki bi bile splošnega pomena za zdrav, soliden in tem hitrejši razvoj naše ustvarjajoče in izvajajoče glasbene umetnosti. O vseh nadaljnjih korakih se bodo sl. društva obvestila precej, ko se vrnejo vprašalne pole, ki se razpošljejo obenem na vsa društva in se je o odgovorih ozir. o nadaljnjem postopanju na podlagi nasvetovanih idej posvetoval odbor S. K. S. Z.

Prosimo še enkrat točnega in gotovega odziva, posebno z ozirom na to, ker nameravamo z oživotvorjeno zvezo naših pevskih društev (odsekov) skupno nastopiti letos ob priliki »Katol. slovenskega mladeniškega tabora«, vrščega se meseca avgusta t. l. v Ljubljani.

Predsednik S. K. S. Z.

dr. Krek I. r.

Predsednik slov. glasbenega društva »Ljubljana«

dr. Pegan I. r.

× × ×

Iskreno pozdravljamo to novo delo v naši izobraževalni organizaciji. **Že sedaj je v organizaciji S. K. S. Z. 3600 slovenskih pevk in pevcev.** Po ravnokar započetem delu bo nastala še tesnejša vez v S. K. S. Z. včlanjenih pevskih zborov, naša pevska armada bo s takim sistematičnim delom vsak dan naraščala. Dela bo obilo, toda tudi sad bo obilen in blagodejen. Nameravan je skupni arhiv, posredovalnica, izdajal bi se mesečnik za minimalno ceno, pomagalo pri izdaji muzikalij, oskrbeli programi, aranžirali skupni koncerti, nastavil bi se potovalen učitelj za petje. Poglavitna reč je sedaj: z vneto in ljubeznijo takoj pričeti delo. **Zato prosimo vse naše zore, da se posvete temu delu in takoj izpolnijo in odpošljejo poslani jim vprašalne pole.** Naj živi pesem, domovina!

Ljubljanske novice.

Ij Predpustna veselica katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, ki se vrši jutri, v nedeljo dne 26. t. m., ob 6. uri zvečer v Rokodelskem domu, obeta biti jako živahna in zabavna. Društveni pevski zbor bo pel koncertno skladbo »Utopljenka« (zložil P. Križkovsky) in bo nastopil tudi s komično skladbo »Zabja kantata«, ki je že na raznih odrih vzbudila živahno veselost. Občinstvo bo imelo priliko slišati dva priljubljena pevca kupletov. Konečno je na sporedu tudi dr. J. Ev. Krekova burka »Občinski tepček«, ki se je še vedno izkazala kot privlačna točka, kjer koli je bila na sporedu. Jutri torej v Rokodelski Dom!

Ij Zabavni večer s predstavo, priredi »Kršč. ženska zveza« v ponedeljek 27. t. m. v »Rokodelskem Domu«. Vabijo se cenj. gg. članice z obitelji in drugi ljubitelji imenovanega društva. Pričetek točno ob 6. uri zvečer.

Ij »Ljudski oder« ima v sredo dne 1. sušca ob pol 8. uri zvečer v »Ljudskem Domu« svojo prvo sejo. Vsi odborniki in delegati društev naj se seje zanesljivo udeležijo.

Ij Mesečna konferenca slovenskih katehetov bo na pepelnično sredo ob pol petih popoldne v dvorani Katoliške tiskarne. Spored: 1.) »Prva spoved«. Razgovor o članku Slov. učitelja št. 2. 1911. 2.) Razprava o katehetovih odgovorih. (Nadaljevanje.) Odbor prosi številne udeležbe tudi radi tega, da se osnuje delovni načrt za poznejše seje.

Ij Izredni občni zbor »Glavne posojilnice« bo jutri ob 10. uri dopoldne v

»Mestnem Domu«. Naznanilo likvidacijskega odbora ni prišlo v naš list le vsled nekega nespornostnega. Dotično naznanilo priobčujemo danes.

— **Državno pravdnštvo** je uvedlo preiskavo proti Lenarčiču, dr. Žerjavu in Višnikarju.

Ij Aretacije radi »Glavne« posojilnice se nadaljujejo. Včeraj popoldne so aretirali tajnika »Glavne« posojilnice Roglja. Osumljeni pridejo pred ljubljanske porotnike. Porotno klop bo precej težko sestaviti, ker je jako veliko porotnikov pri »Glavni«.

Ij Slepjarji govore o »slepjarjah«. V bolni fantaziji neki defraudant, ki bi bil radi raznih defraudacij res lahko takoj pod ključem in ki je s svojimi lažmi že opetovano poizkušal izsiljevanje, a je vedno sijajno odletel — priči za to na razpolago — našteva sedaj že kar imena nekaterih oseb, ki si jih je zbral za tarčo svojih lopovščin in laži o volitvah v trgovsko in obrtno zbornico. Dotične osebe si bodo že poiskale zadoščenja in ga bodo tudi dobile! Iz vseh napadov se vidi, da se dobe v Ljubljani dvomljivi individui, ki sodijo, da so drugi taki kot so oni in njihovi pristaši. Ali hočemo mi povedati resnico, kako so se kupovali glasovi za Ilr. barjevo volitev, kako so liberalci ponarejali podpise pri občinskih volitvah in tudi pri drugih volitvah in kaj še o 20. septembru ni odkritega? Ne postavljajte se preveč na solnce!

Ij Ljubljanski profesor iznajditelj aerografa. Deželni šolski nadzornik prof. Belar, ki je obenem vodja potresne opazovalnice v Ljubljani, je iznašel žepni aerograf-slušalnik, ki se da prav poceni napraviti in se lahko povsod postavi in rabi. Profesor Belar je napravil poizkuse s svojim aparatom na griču blizu Ljubljane in vjel na svoj sluhalnik poročila iz Malte, Benetk, Pariza, Cliftona in Pulja.

Ij Poročil se je danes g. Milan Stegn, c. kr. asistent tobačne tovarne in inženir z gđ. Zorislavo Kavčič.

Ij V vodnjak padel. Ko je včeraj v Vižmarjih 34letni delavec Ivan Ahlin iz Razdrtega pri Šmarji snail nek vodnjak, ga je napadla epileptika, vsled česar je padel v vodnjak in zadobil pri padcu nad levem sencem smrtnonevarno rano. Naložili so ga takoj na voz in odpeljali v deželno bolnišnico a je že med potjo umrl. Ker ponesrečenca kot mrliča v bolnišnico niso mogli sprejeti, je odredila na lice mesta poklicana policijska komisija, da se je truplo prepeljalo v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Ij Imenovanje. Naučni minister je imenoval suplenta na tukajšnjem učiteljsku g. V. Modica za glavnega učitelja.

Ij Poročil se je danes v Brnu g. Oton Grebenč, c. kr. profesor na tukajšnji c. kr. umetno obrtni šoli, z gđ. Mici Horn, hčerjo zasebnika Gustava Horna iz Liberc. — G. Jožef Šink, absolvirani živinozdravnik in koncipist pri deželni vladi v Ljubljani se je poročil z gđ. Marinko Šmid, hčerko veleposestnice in gostilničarke Šmid v Gašpetu pri Kranju.

Ij Spored porotnih razprav pri tukajšnjem deželnem sodišču za I. porotno zasedanje, dne 27. svečana t. l.: 1. France Babnič, kovaški pomočnik od Sv. Krištofa na Štajerskem, radi hudočinstva poskušnega posiljenja in rop. 2. Franc Novak, bivši pekovski pomočnik v Ljubljani — uboj. Dne 27. svečana t. l.: 1. Anton Rakovec, posestnika sin v Notranjih Goricah — uboj. 2. Anton Babovšek, iz St. Lorenca, blavec v Ljubljani, zaradi hudočinstva posilne nečistosti. Dne 1. marca t. l. dve tiskovni pravdi zoper Ivana Štefeta, urednika »Slovenca« v Ljubljani.

Ij Predpustne veselice. Danes zvečer je domača predpustna veselica v hotelu Lloyd. Godba: ljubljanski šramel. Vstopnina prosta. Da bo občinstvo postreženo zadovoljno, jamči že ime prireditelja. — Na pustni terek zvečer prireja ravnateljstvo hotela »Union« v veliki dvorani predpustno zabavo. Sodeluje »Slov. Filharmonija«. Vstopnina za maskirane 60 v, za ostale 1 K. — Na pustni terek ob 8. uri zvečer bo v dvorani »Mestnega Doma« III. veliki ples mesarskih pomočnikov. Sodeluje ljubljanski sekstet. Vstopnina 1 K.

Ij Slab prijatelj. Pred nekaj dnevi je nek gospod povabil svojeja znanca nekega brezposelnega trgovskega nastavljenca na par kozarcev vina. Ko sta obiskala več gostiln, je šel potem gospod domov, povabljenec ga je pa

poprosil, da je smel tudi on z njim, kar mu je z veseljem dovolil. Ko je gospod zaspal, mu je naglo izmaknil iz žepa denarnico s 500 K ter odšel. Drugi dan pa ga je prišel prosit, naj mu posodi 2 K. Ko je gospod pozneje hotel rabiti denar, je zapazil taivino in takoj zadevo naznanil policiji. Le-ta je osumljenca aretovala. Prvotno je taivino tajil, potem pa priznal. Denar v znesku 150 K je imel skrit v neki kleti v Kresiji. Denarnico pa v podstrešju neke druge hiše. Po izvršeni prepreiskavi so ga izročili deželnemu sodišču.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Gačnik, kovač, 75 let. — Ivan Potočnik, prosjak, 55 let. — Savo Vungorčič, delavec, 17 let. — Ivana Rozman, delavka, 35 let. — Marija Novak, delavka tobačne tovarne, 70 let. — Apolonijsa Bartol, delavka, 70 let. — Marija Janc, žena tovarniškega delavca, 50 let. — Ivan Ahlin, bivši železniški uslužbenec, 35 let. — Marija Haslinger, železniškega uradnika vdova, 84 let. — Matevž Albrecht, rudar, 32 let. — Ivan Podobnik, strojarski pomočnik, 60 let.

Ij Preprečena pot. Včeraj se je hotel odpeljati v Ameriko 22letni kočarjev sin Ivan Mestek iz St. Ruperta pri Krškem, še preden je zadostil vojaški dolžnosti. Preden pa je stopil s tovariši v vlak, ga je stražnik prijel in odpeljal v zapor. Imel je pri sebi 400 kron denarja. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Ij Pri neki hišni preiskavi je našla policija vrečo lugove soli, več prtičev, žepni robec z monogramom S. M. in zastavni listek zlate ovratne igle. Lastnik teh predmetov je še neznan in naj se čimprej zgasi pri policijskem uradu, soba št. 5.

Ij Nočno službo imajo prihodnji teden lekarne: Bohinec, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta in Trnkoczy, Mestni trg.

Telefonska in brzojavna poročila.

NASTOP DELEGATA FONA V DELEGACIJAH.

Budimpešta, 25. februarja. Izmed govorov v včerajšnji seji avstrijske delegacije je vzbudil pozornost govor delegata poslanca »Slovenskega kluba« kluba Fona, ki je pobijal trditve laškoliberalnega delegata Bartolija. Fonov govor so celo laški listi obširno objavili v ekscerptu.

Fon je izvajal:

Delegata Grabmayra je treba zahvaliti, da je Italijanom priporočal, naj nasproti Slovanom postopajo pravečnejše in objektivnejše. Lahi tam, kjer so v večini, ne nastopajo samo brez škrupljev, ampak naravnost brutalno. Celu v Gorici morajo Slovenci šole sami vzdrževati. Največ obsodbe pa je vredno, da Lahi vsako drobtino, ki jo vlada dovoli Slovincem, katerim gre po pravici, razkričijo kot krivico, njim prizadeto in potem razbojnajo po časopisju v kraljestvu in tam tako ustvarjajo razburjenje, ki je brez podlage. Lažnjivihotic o Slovincih si ne izmišljajo žurnalisti v kraljestvu, ampak jih pošiljajo tja avstrijski Lahi. Ti so denuncirali tudi beneške Slovence. Prav je imel Grabmayr, ko je rekel, da se laška javnost v kraljestvu sistematično napačno informuje. Zato mislijo ondi, da so Lahi na Primorskem v veliki večini, dočim je ravno narobe res. Slovensko ljudstvo ni divja horda, kakor se v kraljestvu misli, ampak inteligentno in delavno ljudstvo. Lahi morajo priti do spoznanja, da Slovenci nimajo nobenih namenov zoper nje, ampak se hočejo le v miru razvijati enakopravni poleg enakopravnih. Govornik je pobijal Bartolijeva izvajanja glede slovenske šole v Trstu, slovenskega zapisnika deželnozbornskih sej istrskih in laške fakultete. Slovenci hočejo le, da se stre laška hegemonija. **To bodo Slovenci dosegli v kljub vsem grožnjam delegata Bartolija.**

Dunaj, 25. februarja. Govor delegata Fona je napravil temvečji vtis, ker so tudi drugi Lahe pošteno prijemali, najbolj češki agrarec Udržal, dočim je delegat dr. Kramar laške liberalce zagotavljal simpatij češkega naroda!

DR. ŠUSTERŠIČ V DELEGACIJAH. **Budimpešta, 25. februarja.** V današnji seji avstrijske delegacije je govoril dr. Šusteršič, kojega izvajanjim je delegacija z največjim zanimanjem sledila, ker je dr. Šusteršič zopet jasno osvetlil razmerje Avstrije do Italije. Dejal je, da zveza z Italijo, kateri

vsil Avstriji želimo, da bi bila kolikor mogoče trdna, ne sme niti najmenj vplivati na naše notranjepolitične razmere. Nadalje odbija govornik napade na Sveto Stolicu in izraža upanje, da bo enkrat prišlo med katoliškim in liberalnim taborom v Italiji do kompromisa, potem se le se bo moglo govoriti o popolnem združenju Italije.

NEJEVOLJA MED KRŠČANSKIMI SOCIALCI.

Budimpešta, 25. februarja. Danes je dospel semkaj avstrijski trgovinski minister dr. Weißkirchner, da poravna nezadovoljnost, ki se je pojavila v krogih krščansko-socialnih delegatov zavoljo pogodbe, ki jo je admiral Montecuccoli sklenil z ogrskim trgovinskim ministrom v zadevi dobav za mornarico. Krščanski socialci hočejo, da mornariška uprava sklene analogno pogodbo tudi z avstrijskim ministrom in v vojnem odseku delegacije je stavil delegat Steiner tozadeven nujen predlog. Krščanski socialci podarjajo, da so vsled pogodbe mornariške uprave z Ogrsko oškodovani, zlasti avstrijski dobavitelji municije.

BRIAND ODSTOPI?

Pariz, 25. februarja. V poslanski zbornici je poslanec Pavel Meunier interpeliral Brianda, zakaj se ničesar ne stori, da ne bi cerkvene kongregacije nanovo oživele in zahteva, da se postava proti katoliškim redovom strogo izvaja. V istem zmislu so napadali vlado še drugi poslanci in Briandu očitali, da dela klerikalcem koncesije. Briand je odgovoril, da to ni res in da se vlada strogo drži postave. Stavil je na zbornico vprašanje, ali mu še zupa. Zbornica je nato votirala vladi zaupnico z 258 glasovi proti 242. Ker je večina znašala samo 16 glasov, v katerih so všteti ministri in drž. tajniki, ki so pro glasovali in se je trdilo, da so tu vmes tudi glasovi konservativcev, je Briand izjavil, da bo ostal na vladi, ako se dožene, da je dobil čisto republikansko večino. Pri ministrskem svetu, ki se je na to vršil se je dognalo, da je večina izključno republikanska, vendar pa ministrski svet ni nič defitivnega sklenil, ampak se danes pod predsedstvom predsednika republike Fallièresa zopet sestane, da stori končne sklepe. Presenečenja niso izključena. Jasno je, da je zadeva kongregaciji le povod, da večina Brianda vrže.

ARGENTINSKO MESO.

Trst, 25. decembra. Danes je prišel semkaj parnik s 13inpol tonami argentinskega mesa.

DVA UMETNIKA UMRLA.

Berolin, 25. februarja. V Charlottenburgu je umrl pisatelj Friderik Spielhagen, ki je letos obhajal 82letnico rojstva. Znan je najbolj po romanu »Problematične narave«.

Monakovo, 25. februarja. Tu je umrl znani slikar Fritz Uhde v starosti 63 let.

POTRES.

Ohrida, 25. februarja. Tu je bil včeraj močan potres. Porušena je bulgarska šola, neki minaret in mnogo hiš je pa poškodovanih.

Koroške novice.

k Godba c. in kr. 17. pešpolka v Celovcu je tudi »Slovenskemu krščansko-socialnemu delavskemu društvu v Celovcu« odpovedala sodelovanje pri pustni veselici dne 19. t. m. v hotelu Trabesinger, in sicer z isto motivacijo kakor zadnjič, da je celovško prebivalstvo razburjeno in se je bati demonstracij. Ze o priliki prejšnje veselice se je dokazalo, da so bili razburjeni edini magistratovci in stotnik Metnitz, brat celovškega župana; poveljništvo 17. pešpolka je bilo na to opozorjeno, kljub temu pa je Slovincem godbo slovenskega polka zopet odreklo. Sedaj vemo: **V slovenskem polku vlada pri merodajnih osebah nemški, oziroma Slovincem sovražni duh. In tega pod nobenim pogojem ne bomo trpeli.**

Meteorologično poročilo.

Višina n. moriem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Let	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
24	9. zveč.	730.7	4.0	sr. szah.	del. jasno	
25	7. zjut.	733.8	1.2	sl. svzh.	megleno	0.0
	2. pop.	733.7	4.1	sr. svzh.	pol. obl.	

Srednja včerašnja temp. 6.0; norm. 0.7.

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

ur. prva največja domača

exportna tvrdka ur. zlatnine

in srebrnine

Tovarniška var.

stvena znamka: „IKO“

Lastna tovarna ur. v Švici.

Mar smo Slovenci samo za to dobri, da dajemo svoje sinove vojaškemu molohu in da plačujemo ogromne svote za vojaške namene? Od slovenske delegacije zahtevamo najodločnejše, da stori v tej zadevi energične korake, da dobimo zadoščenje!

BORBA S PESTMI V AMERIČANSKEM KONGRESU.

V američanskem kongresu sta se spopadla s pestmi senatorja Mondel in Wickersham zaradi diferenc v zadevi vzdržavanja naravnih bogastev Alaske.

Gotovo

so za takojšnje napravo naj-
finjših govejih juhe 450

MAGGI jeve kocke

po 5 v

najboljše!

Pristne samo
z imenom MAGGI in

varstveno znamko zvezdo s križcem.

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.
Dobri se pri Mihaelu Kastnerju v Ljubljani. 2990

Zahvala.

581

Za premožne dokaze ljubeznivega sočutja povodom bridke izgube, ki nas je zadela s smrtjo naše nepozabne matere, sestre, tete, stare matere in prababice, gospe

Frančiške Mayr
roj. Šumi

Izrekamo tem potom vsem našo najiskrenejšo zahvalo. Istotako se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so prihiteli od blizu in daleč in v tako mnogobrojnem številu spremili blago pokojno k večnemu počitku.

Kranj, dne 23. svečana 1911.

Žalujoči ostali.

Proti katarom

sopilnih organov, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

katera se z vseh strani sama ali pomešana z gorkim mlekom.

Ta mlioraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v takih slučajih posebno dobro obnese.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, felez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijalnih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihaelu Kastnerju, Peter Lassniku in Andreju Sarabonu, Ljubljana. 11452-49

Brezalkoholni oddelek gostilne

○○○○○○ v hotelu Union ○○○○○○

je odprt in vabi k obilnemu obisku.

Prostor svetel, vabljiv, jedila na izbiro,

— cene nizke. —

Onim, ki si žele obeda brez pijače, se priporoča za stalno naročbo
vodstvo hotela „Union“.

597

Ali ste pridobili „Slovenca“ kakega novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Hiša se prodaja

iz proste roke, z obširnim dvoriščem in s precej velikim vrtom. Poizve se pri lasnici.
Ljubljana, Jenkova ulica 3. 575

Izjava.

571

Podpisana Marijana Žagar, posestnica iz Preske št. 7 pri Medvodah, obžalujem, da sem dne 14. februarja 1911 v svoji razburjenosti žalila gosp. Ivana Schmelzer, posestnika v Preski št. 32, prekličem vse besede ter se zahvaljujem gospodu Ivanu Schmelzer, da mi je žaljitev odpustil.

Marijana Žagar.

Oklic.

V zapuščinski zadevi po dne 25. januarja 1911 v Vojniku umrlem župniku Andreju Vodusek se bode na predlog dediča vršila

prostovoljna javna dražba

premičnin, kakor raznega pohištva, živine, vozov, poljskega orodja, vina, sadne pijače itd. v Vojniškem župnišču

dne 28. februarja 1911

587

in naslednje dni vsakokrat ob 9. uri dopoldne.

Premičnine se prodajo le za ali nad cenilno vrednost proti takojšnjemu plačilu in odstranitvi.

C. kr. okrajno sodišče v Celju odd. IV.

dne 18. februarja 1911.

.. Ljubljana .. Sv. Petra cesta 18 **M. Kocjan** .. Ljubljana .. Sv. Petra cesta 18

Priporoča po najnižjih cenah raznovrstne trebušne mesečne pasove, ravno-držalce, najtrpežnejše gumijaste nogavice, razne povoje, klistiraparate, za izpiranje Ladys Friend, Bidet, socletaparate za steriliziranje mleka, sesalke, steklenice, platna za v postelje, kakor tudi raznovrstne priprave za porodnice in novorojenčke.

„Luna“ in „Tetra“, higijenične plenice, ter vse potrebščine za babice.

Istotam se prodaja tudi najmodernejše, solidno izdelane, vsakovrstne po meri narejene

steznike za dame

za deklice kakor za do-
raščene, držce za prsi in
kolke.

Prevzema se tudi popraviljanje in čiščenje steznikov.

Vnanja naročila se izvršujejo solidno, točno in najceneje. 518 3-1

Finno blago za ženske obleke

najdete v veliki izbiri po ugodnih cenah v veliki trgovini

R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Stritarjeve (Špitalske) ulice šte. 5.

Došle so tudi novosti perilnega blaga, cefirja, fine svilnene in polsvilnene rute in šerpe. Posebno omenim tudi velikansko izber bele kote-nine in modropolana blaga za rjuhe, cvilha za blazine iz prvih tovarn.

Postrežba priznana dobra. 593

Izurjen, trgovsko podjeten

knjigovodja

ali

samosojna knjigovodkinja

se takoj sprejme.

589

Ponudbe pod:

»S. S. L.« na upravo »Slovenca«

Agentje — agentinje

ki so že poslovali pri zasebnih odjemalcih se iščejo proti visoki proviziji za takoj za nov, lep predmet, zakonito zajamčen. — Ponudbe sprejema le od oseb, ki hočejo resno delati, Richter, Gradec, Hebelgasse 4. 601

Potniki

602

ki obiskujejo trgovce, gostilničarje, vinotrčce, se iščejo za zelo dobro idočo, zajamčeno novost, za takoj proti visoki proviziji. Ponudbe pod »Hoher Verdienst«, Gradec, pošto ležeče.

Likvidacijski odbor

„Glavne posojilnice v Ljubljani“

sklicuje v smislu § 49 zadr. zakona

izredni občni zbor

na dne 26. februarja 1911 dop. ob 10. uri v „Mestnem domu“.

Na dnevnem redu je poročilo o bilanci in razglasitvi konkurza in eventualno popolnitev likvidacijskega odbora.

Ljubljana, dne 14. februarja 1911.

605

Likvidacijski odbor.

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivnega skubljenega perja K 2, polbelega K 2-80, belega K 4, finega K 6, najbojšeja skubljenega K 8, sivnega perja K 8, belega K 10, prsnega perja K 12, od 5 kg nadaje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega in trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega met-nanaing-biaga i perica vel. 180x116 cm z blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polnim K 20, s putom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16, vzglavnica K 3, 3-50, 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-50, 5, 5-50. Spod. pernica iz gradla 180x116 cm K 13, 15. Razpošilja prou povzetju pošta. prosto pri naročilu od 10 K dalje. M. Berger v Dešenici št. 1009. Češki les. Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja — Ceniki o zimskih, odejah, prevlekah in vsem drugem posteljnem biagu zastoj in poštne prosto. 2293

Več zemljišč

na prodaj v mestu in izven mesta, kakor tudi več hiš z gostilniškimi koncesijami. Konces. pisarna P. Matelič Ljubljana, Skofja ulica št. 10. — Telefon 155. 576 3

Pozor!

Najnovejši in najfinjši

pletilni stroj

za jopice, ... - nogavice itd.

nudi vsakomur

dober in trajen zaslužek.

Glavno zastopstvo in prodaja za Kranjsko, Primorsko itd.:

Franc Kos, Ljubljana, Sodna ulica 3

mehanična inštalacija plotenja modne konfekcije.

Prospekti in ceniki brezplačno.

Dne 2. marca t. l.
se otvori
na Starem trgu 1
(prej bazar)

nova manufakturna trgovina
JESIH & WINDISCHER

na kar slavno občinstvo iz mesta in dežele vljudno opozarjava in se priporoča za mnogobrojen obisk. 599 3

Z velespoštovanjem

JESIH & WINDISCHER.

Modna trgovina Anton Schuster

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7, Ljubljana.

Solidno blago.

Nizke cene.

2641

Vzorci poštnine prosto.

Novosti konfekcije za dame in deklice, bluže, modno blago za dame in gospode, tirolski loden, flanela, parhent, platno, šifon, gradl, preproge, zavese, garniture, odeje, pleti, šerpe, rute in žepni robci.

GLASBA.

Za praznik sv. Jožefa priporočamo cerkvenim pevskim zborom: Počrtnik Ivan, Missa in hon. S. Josephi, za četverglasni mešani zbor in orgle. Partitura 1 K 60 vin, glasovi po 40 v. Ta maša je bila, ko je izšla, od priznanega kritika prav laskavo ocenjena in priporočena vsem našim cerkvenim zborom. Ker je zložena v čast sv. Jožefu in bomo praznik tega svetnika kmalu obhajali, priporočamo še posebej to lepo, prav lahko in vseskozi dostojno skladbo. — Dr. Anton Chlondovski, Sancte Joseph Invocatio za soli, mešan zbor in orgle. Partitura 60 vin., glasovi po 10 vin. Zelo lep vložek po recitiranem ofertoriju, ne samo za praznik sv. Jožefa, ampak tudi za praznik drugih svetnikov in svetnic, če se namesto sancte Joseph podloži ime svetnika ali svetnice, katerega god se obaja. — V tem slučaju naj se pri svetnicah popravi stavek »protector noster« na »protectrix nostra«. — Obe skladbi je dobiti v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Po svelu.

Oljke v nevarnosti? Ker oljke zadnja leta niso obrodile so jih marsikje začeli izsekavati in namesto njih zasažati trte. Sploh so v zadnji dobi začeli ljudje zanemarjati oljko in dajati prednost trti. Brez ozira na minolo vinsko krizo, ki se bo nedvomno v bodoče zopet pojavila, je treba zapuščenje oljk obžalovati. Treba pomisliti, da ljudstvo ob morju beli skoraj izključno z oljem — saj se svinjska mast v teh krajih skoro ne da dobro ohraniti skozi poletje, pa je tudi veliko dražja. Ako je olje pristen oljkin pridelek, pravilno, snažno izprešan in spravljen, potem je ta zabela naravnost izborna, ne samo surova za salato, marveč tudi razbeljena za kuhane jedi. Ljudstvo pripisuje oljkinemu olju celo veliko zdravilno moč. V Istri in Dalmaciji kmečko ljudstvo že itak nima posebne izbire na hrani: polenta, radič in razne mineštre, je skoro vse; ribe so že posebna slaščica. Ako se vse to napravi za domačim oljkinim oljem ni slabo. Toda če se opuste oljke, potem bo kmet navezan zgolj na olje iz tovarn, ki seveda oljk ni videlo niti oddaleč; radi revščine bo moral vrh tega kupovati seveda še zadnjo vrsto. To se marsikje že itak godi. Posebno zadnja leta domačega oljkega olja skoro za zdravilo ni bilo dobiti. Kdor ga je imel, je pa skoparil z njim in ga ni prodal za noben denar — ponudbe so bile po 2 K za en liter, ko se ga je še pred nekaj leti dobilo po 40 do 60 vinarjev. Tudi duhovniška »Prava Crvena Hrvatska« odločno svrta ljudi pred izkopavanjem oljk in pravi, da ni več daleč čas, ko bo kmet dal deset litrov najboljšega vina za en liter najslabšega domačega olja. Potem bodo proklinjali svojo lahkomišelnost. Prav bi bilo, da bi poklicane oblasti kaj storile za ohranilo oljk.

Uvoz kitajskih las v Avstrijo. L. 1900. je znašala uvozna cena las v Avstriji 7,808 450 K. Povprečna vrednost meterskega stota las je bila 2930 K. Kot uvozna dežela pride skoraj izključno v poštev Kitajska. V Avstrijo so uvozili leta 1910. 1604 met. stotov las iz Kitajske, iz Italije 508, iz Francoske 170 in iz Rusije 95 met. stotov. Vsled kuge na Kitajskem morajo pač obračati oblasti največjo pozornost uvozu tega blaga.

Perje za postelje in puh

2587 priporočila po najnižjih cenah 52—1 F. HITI pred Skofijo 20. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje, vodometrov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in strope. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovno izvedena. — Cena na nižji. Jamstvo. Zastopstvo svadov patent „ihru“

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.

Usanovljena leta 1868.

Založnik
zveze
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov

A VEČAI, LJUBLJANA

Traovo, Opekarska cesta - Veliki stradoh št. 9

priporočamo vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših preanih in poljudno barvanih do najprostejših prstenih peči različnih vzorcev, kakor renaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi stedišnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

Za samostane in župnišča znaten popust.

26—1

1222

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Janarni promet do 31. dec. 1910
čez 85 milijonov kron

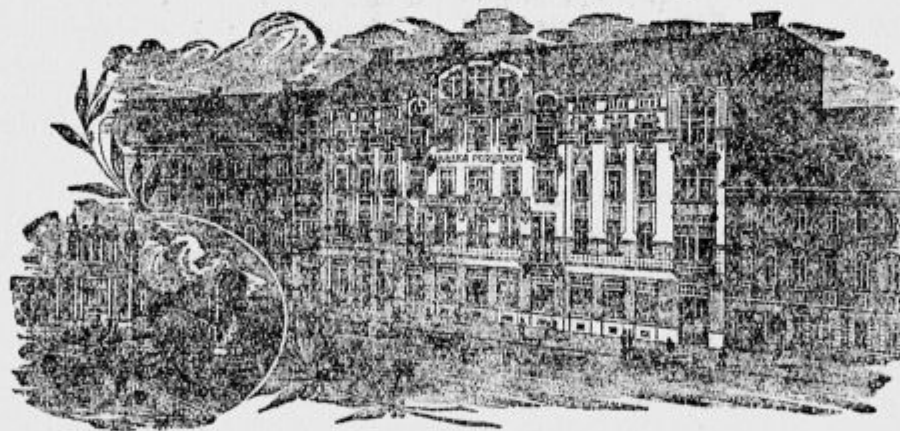
Lastna glavica K 503.575-93

Stanje vlog do 31. decemb. 1910
čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

M. klošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno - hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadrugnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvi) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. Josip Siška, stolni kanonik podpredsednik — Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano, Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Bgrovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice v hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagovnik Ljudske posojilnice. Ivan Poljak ml., tovarnar. Karol Poljak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Slibar, župnik na Rudniku.

Umetni zavod za slikanje na steklo

M. Tušek, Ljubljana, So. Petra nasip 7

se priporočajo prečistiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojnikom za lastno imetno izboljšanje slikanih cerkvenih oken. Nečrte in proračune na željo. 158

Zidna opeka

Večjo množino dobro žgane rdeče zidne opeke se odda pri stavbinski trdnici Filip Supančič, Ljubljana Subi-čeva ul. 5.

AUSTRO-AMERICANA

Potniki v Ameriko
Hateri kelijo dobro, po ceni in
za nesljivo potovali naj se obrnejo
na
Simona Simetelka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kotavstru Pojaznila dojo se brezplačno.

Tovarna za kovinsko blago in zvonolijevnica

J. HILZER & KO.

Dunajsko Novemesto. Telefon 145. se priporočajo za nabavo zvonov, malod. in harmon. zvonila vsake velikosti in glasu, Jamstvo za dobočen in poln glas, najčistejšo vglasitev in najboljši material. Stojala za zvonovo iz kov. železa ali lesa. Lahkotno zvonjenje, najboljši način teka. Nagla izviritev, najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerahni zvonovi se sprejmo v prelitje, ravnotako se izdelujejo železna stojala najboljša konstrukcije z dolgotrajnim jamstvom. Pro račun in prospekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi priporočila kakor tudi priznana pisma.

Izvršuje vse

: bančne :

: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Banka in menjalnica.

Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.

Delniška glavica:
60 milijonov kron
Rezervni in var-
nostni sklad:
16 milijonov kron

Centrala v Pragi.

Ustanovljena 1. 1868.

Podružnice v:

Brnu,
Budjericah,
Iglavi,
Krakovu,
Lvovu,
Moravski Ostravi,
Olomucu,
Pardubicah,
Plznu,
Prostějovu,
Taboru,
na Dunaju,
1., Herrengasse 12

PODRUŽNICA ŽIVNOSTENSKE BANKE OBRTNA BANKA

Bančni prostori: **v TRSTU** Menjalnica:
Via S. Nicolo 30 Telefon št. 2157 Via Nuova 29

izvršuje vse bančne posle
obrestuje vloge na vložne knjižice po 4%
na tekočem računu po dogovoru.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in valute. Daje pred-
ujme na vrednostne papirje in blago. Dovoljuje stavbno in carin-
ske kredite. Daje promese za vsa žrebanja. Zavaruje srečke proti
kurzni izgubi. Oskrbuje inkaso na vseh tuzemskih in inozemskih trgih.

Sprejema borzna naročila

ter se rada vdeležuje s svojim kapitalom na dobrih in napredujočih
industrijskih podjetjih.

Brzjavni naslov: Živnostenska Trst.

35% **Naznanilo in priporočilo.** 35%

Odlikovano! Odlikovano! vrtnarstvo in se- menska trgovina

na debelo in na drobno, edina na Kranj-
skem strokovno urejena. Naznanjam, da
da je moj ilustrirani cenik že 37 leto za
1911 izšel in se dobi na željo brezplačno.

Za obilno udeležbo se priporočam
z odličnim spoštovanjem

Cenike kot posod drugje, cvečice v
loncih, palme i. dr., vse zaradi pri-
hranitve visoke najemnine.

Cenike kot posod drugje, zaradi pri-
hranitve visoke najemnine. Sveži kot
suhi penci, šopki, trakovi in napisi.

35% **Alois Korsika** v Ljubljani, v lastni
hiši, Bleiweisova c. 1.
ali Vrtača 1. 497 35%

Tovarna pohištva J.J. Naglas

Ljubljana Turjaški trg št. 7 Ljubljana

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Pre-
proge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otro-
ški vozički itd.

Ustanovljena
1847.

Najnižje cene.

3304

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena
1847.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5

3641 se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in po
zimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K,
okusne jedi, dobro pijačo po ceni.

Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**
po zimi zakurjeno

Poleti sedi na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najdete vsak dan pri-
jetno slovensko družbo, posebno
v sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje **Lastnik Ivan Millionig.**
goste domači omnibus.

Največja in
najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na

štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinije, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjski, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem
semostenom in solam devolujem znaten popust. Ilust. ceniki so narazpolgo

Tovarna za stroje Andritz akc. dr. Andritz pri Gradcu (Štajersko).

2657

gradi kot specialitete

52

parne stroje, vodne turbine, sesalke, škipce in trans-
misije najmodernejše vrste in najsolidnejše izpeljave.

Livarna za železne, jeklene in kovinske predmete po lastnih ali vposlanih modelih.

Ponudbe vsak čas radevolje in brezplačno.

Zastopnik: J. Mikula, ingen., Cigaletova ulica 7, Ljubljana.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo
za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd.

3314

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije

Dürkopp, Styria (Puch), Waffner

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno

: **Adlerjevi** :
pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

C. kr. izvedenec in učitelj „Glasbene matice“

LJUBLJANA

ALFONZ BREZNIK

3464 (1)

Kongresni trg št.

Največja, najstara in edina domača tovarna in
izposojalnica klavirjev in harmonijev.
Velikanska zaloga vsega glasb. orodja, kakor:
violet, elter, kitar, tamburle, harmonik, kla-
viret itd., najbolj, struna (tudi Weicheld) ter mu-
zikalni. Prodaja na čudovito majhne obroke tudi brez
zadnje tako, da je vsakomur dana prilika, izogniti
se vsiljivemu »pofemu« ter si na najugod. način od-
plačevanja nabaviti instrument prave vrste. Dvorna
firna klavirjev Czapka, Hörl & Heitzmann, Stelz-
hammer in Röslter ter Hörügel in Mauborg (amer-
harm.) so svoje zastopstvo za Kranjsko meni poverile
in imajo le jaz izključno edini te znamenite instrumente
v največji zalogi in izbiri. 10letno plemenito jamstvo.
Popravila in uglaševanja klavirjev in vseh
glasbil po najnižjih cenah. Stari klavirji se
najugodnejše jemljejo v zameno. Najnižja
izposojalščina.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“,
„Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Sam-
land“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“,
„Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nješa kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tiskarju“ 188 (52-1)